

REFINC

**Повећано учешће избеглица у
европским школама**

КОМПЛЕТ АЛАТА ЗА ОБУКУ

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

REFINC

ИНДЕКС

<u>Увод</u>	3
<u>Педагошки и циљеви обуке</u>	6
<u>Садржај (алати и облици)</u>	9
<u>Модул 1 – Инклузивне наставне праксе</u>	12
<u>Модул 2 – Културна осетљивост</u>	30
<u>Модул 3 – Решавање сукоба и медијација</u>	44
<u>Модул 4 – Психосоцијална подршка и благостање</u>	57
<u>Модул 5 – Прилагодљивост и флексибилност</u>	80
<u>Модул 6 – Изградња заједнице и интеграција</u>	102
<u>Модул 7 – Иновативна и ангажована настава</u>	120

Co-funded by
the European Union

REFINC

УВОД

Као део Еразмус+ KA220 пројекта REFINC (Укључивање избеглица у образовање), овај Програм обуке наставника је осмишљен да опреми едукаторе потребним вештинама, знањем и стратегијама за ефикасну подршку ученицима избеглицама у учионици. Овај комплет за имплементацију обуке надовезује се на претходне резултате пројекта, укључујући Књигу добрих пракси и Оквир за наставнике, обезбеђујући свеобухватан и структуриран приступ неговању инклузивног образовања.

Студенти избеглице често се суочавају са јединственим изазовима, укључујући језичке баријере, културна прилагођавања и социо-емоционалне тешкоће. Наставници играју кључну улогу у олакшавању њихове интеграције и академског успеха. Овај програм обуке има за циљ да наставницима пружи педагошке алате, методолошке смернице и практичне ресурсе за стварање подстицајног и инклузивног окружења за учење.

Учионице су данас све разноврсније, са ученицима који долазе из различитих културних, језичких и социо-економских средина. Међу овим ученицима, деца избеглице се често суочавају са додатним изазовима, укључујући трауму, прекинуто образовање и ограничено познавање језика земље домаћина. Наставници, без обзира на предметну област, морају бити опремљени.

Co-funded by
the European Union

Као део Еразмус+ KA220 пројекта REFINC (Укључивање избеглица у образовање), овај програм обуке наставника је осмишљен да опреми едукаторе потребним вештинама, знањем и стратегијама за ефикасну подршку ученицима избеглицама у учионици.

Овај сет за имплементацију обуке надовезује се на резултате претходних пројеката, укључујући Књигу добрих пракси и Оквир за наставнике, обезбеђујући свеобухватан, структуриран приступ неговању инклузивног образовања.

Студенти избеглице често се суочавају са јединственим изазовима, укључујући језичке баријере, културне прилагођавања и социо-емоционалне тешкоће.

Наставници играју кључну улогу у олакшавању њихове интеграције и академског успеха. Овај програм обуке има за циљ да наставницима пружи педагошке алате, методолошке смернице и практичне ресурсе за стварање подстицајног и инклузивног окружења за учење.

Учионице су данас све разноврсније, са ученицима који долазе из различитих културних, језичких и социо-економских средина.

Међу овим ученицима, деца избеглице се често суочавају са додатним изазовима, укључујући трауму, прекинуто образовање и ограничено познавање језика земље домаћина.

Наставници, без обзира на предметну област, морају поседовати вештине за неговање инклузивног окружења за учење које задовољава потребе свих ученика, истовремено промовишући кохезију и интеграцију у учионици.

Да би се решили ови изазови, програм обуке наставника REFINC пружа едукаторима:

Структурирана методологија за спровођење инклузивних наставних пракси које прилагођавају ученике из различитих средина, укључујући и оне који могу бити трауматизовани или немају довољно језичких вештина.

Низ активности и планова часова који осигуравају да ученици избеглице активно учествују у процесу учења, истовремено негујући инклузивну културу учионице.

Могућности за наставнике да прате и процењују напредак ученика у академској и социјалној интеграцији, што им омогућава да прилагоде своје методе наставе по потреби.

Рефлективни приступ који омогућава наставницима да процене и усаврше сопствене наставне праксе на основу REFINC методологије, обезбеђујући континуирани професионални развој и усавршавање.

Кроз програм обуке, наставници ће научити да:

Посматрајте и бележите понашање и интеракције ученика како бисте боље разумели њихове потребе.

Анализирајте индивидуалне и колективне потребе и локалних и избегличких ученика пре него што спроведете активности учења.

Планирајте и спроводите активности на основу утврђеног оквира и контролне листе како бисте осигурали инклузивност и ефикасност.

Размишљају о сопственим наставним стратегијама документујући одговоре ученика и критички процењујући њихов учинак како би унапредили своје наставне праксе.

Да би се решили ови изазови, програм обуке наставника REFINC пружа едукаторима:

Структурирана методологија за спровођење инклузивних наставних пракси које прилагођавају ученике из различитих средина, укључујући и оне који могу бити трауматизовани или немају довољно језичких вештина.

Низ активности и планова часова који осигуравају да ученици избеглице активно учествују у процесу учења, истовремено негујући инклузивну културу учионице.

Могућности за наставнике да прате и процењују напредак ученика у академској и социјалној интеграцији, што им омогућава да прилагоде своје методе наставе по потреби.

Рефлективни приступ који омогућава наставницима да процене и усаврше сопствене наставне праксе на основу REFINC методологије, обезбеђујући континуирани професионални развој и усавршавање.

Кроз програм обуке, наставници ће научити да:

Посматрајте и бележите понашање и интеракције ученика како бисте боље разумели њихове потребе.

Анализирајте индивидуалне и колективне потребе и локалних и избегличких ученика пре него што спроведете активности учења.

Планирајте и спроводите активности на основу утврђеног оквира и контролне листе како бисте осигурали инклузивност и ефикасност.

Размишљају о сопственим наставним стратегијама документујући одговоре ученика и критички процењујући њихов учинак како би унапредили своје наставне праксе.

Обука је структурирана у седам модула, од којих сваки покрива кључну област развоја наставника.

Модул 1:
Инклузивне наставне праксе

Модул 2:
Културна осетљивост

Модул 3:
Решавање сукоба и медијација

Модул 4:
Психосоцијална подршка и благостање

Модул 5:
Прилагодљивост и флексибилност

• **Модул 6:**
Изградња и интеграција заједнице

Модул 7:
Иновативна и занимљива настава

Сваки модул се састоји од увода у тему са теоријским садржајем који наставници треба да науче и разумеју, теста за процену знања и три плана лекција са активностима осмишљеним за три различите области знања:

Лингвистичке и друштвене студије. Ова област се фокусира на усвајање језика, комуникацијске вештине и друштвене интеракције. Активности ће побољшати способност ученика да се изразе, разумеју нове језике и учествују у смисленим разговорима са својим вршњацима и наставницима. Планови часова ће интегрисати развој писмености, теме друштвених наука и вежбе играња улога које подстичу међукултурни дијалог и разумевање.

Наука, технологија и математика. Активности у овом одељку имају за циљ развој логичког размишљања, решавања проблема и аналитичких вештина. Интеграцијом STEM предмета у инклузивно образовање, наставници могу пружити ученицима избеглицама прилике да се упознају са научним концептима, технолошким алатима и математичким резоновањем. Практични експерименти, заједнички задаци решавања проблема и интерактивни дигитални ресурси обезбедиће занимљиво искуство учења које превазилази језичке баријере и

Пластичне уметности и музика. Ова област користи моћ креативног изражавања како би промовисала инклузивност и емоционално благостање. Уметност и музика служе као универзални језици који омогућавају ученицима да комуницирају своје мисли, емоције и културне идентитете без ослањања искључиво на вербалну комуникацију. Планови часова ће укључивати активности као што су приповедање кроз уметност, заједнички музички пројекти и истраживање културних уметничких израза, неговајући осећај припадности и самопоуздања међу ученицима избеглицама.

УВОД

Ова структура осигурава да је садржај релевантан за наставнике који раде са широким спектром предмета, нудећи практичну примену за различите учионице.

Укључивањем планова часова у ове три области, програм обуке је прилагодљив едукаторима из различитих дисциплина. Без обзира да ли је наставник специјализован за хуманистичке науке, науке или уметност, пронаћи ће вредне увиде и стратегије за рад у учионици прилагођене његовој предметној области.

Интердисциплинарни приступ подстиче сарадњу међу наставницима и охрабрује интеграцију инклузивних пракси у наставни план и програм, осигуравајући да ученици избеглице добију свеобухватну и холистичку подршку у свим областима учења.

Co-funded by
the European Union

ПЕДАГОШКИ И ОБУЧНИ ЦИЉЕВИ

Унапредити разумевање наставника о социо-емоционалним и образовним потребама ученика избеглица.

Пружити увид у емоционални утицај расељавања, трауме и језичких баријера на ученике избеглице.

Помоћи наставницима да препознају знаке узнемирености, анксиозности и незаинтересованости код ученика.

Понудите стратегије за стварање безбедног и неговајућег окружења у учионици које промовише благостање и академски успех.

Опремити наставнике стратегијама за стварање инклузивних учионица.

Уведите диференциране технике наставе како бисте задовољили различите потребе учења.

Подстицати употребу културно одговорних метода наставе које потврђују идентитет и порекло ученика.

Представите стратегије за неговање вршњачке сарадње и групне кохезије, осигуравајући да се сви ученици осећају цењеним и укљученим.

Обезбедити алате за процену и праћење напретка ученика избеглица.

Развити методе процене које узимају у обзир језичке и културне баријере.

Понудити смернице за формативне и сумативне процене прилагођене јединственим путовањима учења ученика избеглица.

Имплементирајте алате за праћење како бисте пратили академски раст, социјалну интеграцију и емоционално благостање током времена.

Развити вештине за међукултурну комуникацију и решавање конфликта.

Обучити наставнике у ефикасним техникама комуникације које превазилазе културне и језичке јазе.

Обезбедите стратегије за решавање сукоба како бисте се решили неспоразума и тензија које настају због културних разлика.

Неговати емпатију и отвореност ума у учионицама, подстичући ученике да цене и поштују различитости.

Co-funded by
the European Union

Анкета за студенте пре обуке

Ова анкета је осмишљена да помогне наставницима да боље разумеју искуства и осећања ученика о културној разноликости у својим учионицама. Помоћи ће им да сазнају да ли се ученици суочавају са било каквим изазовима приликом дружења или рада са колегама из разреда из различитих географских и културних средина. Такође ће сазнати колико су ученици спремни и заинтересовани да откривају више о различитим културама својих колега из разреда. Циљ је да њихова учионица буде инклузивније и гостољубивије место за све. Линк: [REFINC анкета за студенте пре обуке](#)

- **Контролна листа за наставнике**

Ова контролна листа осигурава да су наставници спремни да спроводе инклузивне и културно осетљиве активности, промовишући ангажовање и подршку свим ученицима, посебно избеглицама.

- **Линк: [REFINC контролна листа за наставнике - припрема за активности.pdf](#)**

- **Процена потреба ученика**

Овај образац за процену је укључен у REFINC комплет алата за обуку како би помогао наставницима да процене тренутна искуства и потребе ученика у погледу инклузивности, академске подршке и културног поштовања у школском окружењу. Разумевањем ових аспеката, наставници могу ефикасније прилагодити интервенције како би створили подржавајућу и занимљиву атмосферу учења за све ученике.

Линк: [REFINC Процена потреба студената.pdf](#)

Алат за посматрање и саморефлексију за наставнике

- Овај облик служи као инструмент за самоевалуацију и развој. Подстиче наставнике да размишљају о динамици сваке активности, сопственом учинку у настави и одговорима ученика или колега. Доследним бележењем запажања и мисли, наставници могу да укажу на своје снаге и области за побољшање, подстичући континуирано динамичан и ефикасан процес учења.

- **Линк: [REFINC образац за посматрање и саморефлексију.pdf](#)**

- **Обрасци за посматрање стечених вештина и промене ставова**
Ови обрасци служе као средство за наставнике да посматрају и документују промене у понашању и вештинама ученика везаним за инклузивност и учешће током програма REFINC. Они олакшавају праћење индивидуалног и колективног раста ученика у вези са инклузивношћу и учешћем. Посматрајући промене код ученика пре и после различитих сегмената програма, наставници имају за циљ да разумеју колико ефикасно њихове иницијативе промовишу кохезивније и инклузивније окружење међу ученицима различитог порекла.

Линк: [REFINC Процена промене понашања.pdf](#)

- **Анкета за евалуацију програма**

- **Образац је осмишљен да прикупи повратне информације о нашем програму обуке, процени његову ефикасност и прикупи предлоге за побољшање.**

Линк: [Евалуација](#)

REFINC

МОДУЛИ

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Модул 1: Инклузивне наставне практике

ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Увод

Инклузивна настава је посвећеност равноправности, емпатији и прилагодљивости у окружењу за учење. Она осигурава да сви ученици – посебно они из избегличких, маргинализованих или породица са различитим инвалидитетом – имају смислен приступ образовању. Овај модул наглашава три међусобно повезана стуба: Културно одговорна настава (CRT), Инклузивно окружење у учионици и Приступачност путем помоћних технологија. Заједно, ови елементи пружају едукаторима вишеслојан приступ неговању инклузивних, траума-сензитивних и културно афирмишућих простора за учење. Инклузивна настава није само укључивање разноликости као апстрактног принципа – већ се ради о претварању једнакости у опипљиве акције које препознају и решавају историјске, културне и системске неједнакости у образовању.

1. Културно одговорна настава (КОТ)

Дефиниција и релевантност CRT је педагошки модел који интегрише културне идентитете, језике и искуства ученика у све аспекте наставе. Он ставља позадину ученика у центар као предност, а не као препреку, стварајући мостове између знања стеченог у школи и животне стварности ученика. Ово је посебно важно за ученике избеглице који се суочавају са траумама, језичким баријерама и дислокацијом. CRT потврђује њихов идентитет, подиже самопоуздање и промовише дубље ангажовање. CRT такође опрема све ученике интеркултуралном компетенцијом и припрема их за живот у разноликом, глобалном друштву неговањем међусобног поштовања и свести.

Основни концепти

Културна компетенција: Наставници морају континуирано размишљати о својим предрасудама и побољшавати своје разумевање различитих порекла ученика кроз активно слушање, обуку и дијалог у учионици.

Културни идентитет: Потврђивање културних идентитета ученика промовише психолошку сигурност и јаче исходе учења.

Фонд знања: Знање ученика о дому и заједници је вредан образовни ресурс који утиче на дизајн лекција и разговоре у учионици.

Co-funded by
the European Union

Модул 1: Инклузивне наставне практике

Кључне стратегије

Интегришите културно релевантне текстове, примере и студије случаја у лекције. Изградите поверење кроз активности изградње односа и рестауративне праксе. Подстицати двојезичност кроз двојезичне ресурсе и партнерства са вршњацима на језику.

Укључите гласове заједнице, старешине или родитеље као доприносиоце у учионици. Користите пројекте које воде студенти да бисте истражили културне наративе и историје.

Теоријске основе

Мултикултурално образовање и критичка педагогија наглашавају инклузивни садржај и доводе у питање динамику моћи.

Социјално-емоционално учење (СЕЛ) подстиче односе и благостање у учионици. Конструктивистичка теорија потврђује учење као процес заснован на животном искуству.

Утицај на студенте избеглице

CRT омогућава ученицима избеглицама да виде себе одражене у наставном плану и програму и култури учионице. Помаже ученицима да обнове идентитет, осећају се оснажено и остану академски ангажовани у окружењима која често делују непознато или негостољубиво.

2. Инклузивно окружење у учионици

Дефиниција и сврха Инклузивна учионица слави разноликост, подржава индивидуалне путеве учења и негује емпатију и припадност. То је више од физичке приступачности – то је холистички екосистем који се бави емоционалним, културним и академским димензијама. Ученици избеглице, посебно, имају користи од инклузивних учионица као простора за друштвену интеграцију, исцељење и обнову самопоуздања.

Улоге и одговорности

Наставници: Олакшати емпатију и инклузивност кроз диференцирану наставу, свест о трауми и културно релевантну педагогију.

Ученици: Вежбајте вршњачку емпатију, укључујте се у културне размене и заједно стварајте норме у учионици које поштују различитост.

Школска заједница: Донети политике које подржавају борбу против дискриминације, сарађивати са избегличким породицама и креирати инклузивне програме за целу школу.

Co-funded by
the European Union

Модул 1: Инклузивне наставне практике

Основне теорије

- **Настава усмерена на трауму:** Разуме како расељавање и сукоб утичу на емоционалну регулацију и когницију.
- **Виготскијева социокултурна теорија:** Учење се јавља кроз друштвене и културне интеракције.
- **Масловљева хијерархија потреба:** Емоционална сигурност је основа когнитивног развоја.
- **Бронфенбренерова теорија еколошких система:** Препознаје многе слојеве који утичу на развој детета - породицу, вршњаке, друштво.

Најбоље праксе и активности

- **Дани дељења култура:** Ученици представљају храну, језике, традиције из својих култура.
- **Системи вршњачких другара:** Упарите нове ученике избеглице са емпатичним школским друговима.
- **Радионице језичке подршке:** Обраћају се различитим нивоима знања језика уз занимљив садржај.
- **Вежбе пажње засноване на трауми:** Укључују вођење дневника, дисање и мирне кутке.
- **Мултикултурни колаборативни пројекти:** Прославите глобалне перспективе кроз групну уметност, писање или презентације.
- **Кампање против малтретирања:** Успоставити приступ нулте толеранције заснован на ресторативним праксама.

Критичка рефлексија за наставнике

- **Како да укључим различите гласове ученика?**
- **Да ли су моји материјали инклузивни и непристрасни?**
- **Како да се носим са искључивим понашањем?**
- **Да ли континуирано тежим стручном усавршавању у инклузивном образовању?**
- **Да ли стварам просторе у којима се ученици осећају виђено и безбедно?**

3. Приступачност и помоћне технологије

Дефиниција и обим

- Приступачност обезбеђује равноправно учешће свих ученика – оних са инвалидитетом, ученика енглеског као страног језика и ученика погођених траумом. Алати и принципи попут Универзалног дизајна за учење (UDL) су неопходни за стварање разумљивог и занимљивог садржаја за различите нивое способности.
- Кључне теоријске основе
- UDL: Промовише флексибилне циљеве, методе и процене за различите ученике.
- Педагогија бриге: Поставља емоционалну сигурност и релациону подршку као централне.
- Интеркултурни приступ: Препознаје и поштује вишеструке културне логике и стилове комуникације.

- Асистивне технологије у пракси

Транскрипција уживо: Претвара говор у текст — одлично и за ученике који уче енглески као страни језик и за ученике са оштећеним слухом.

- Хбох адаптивни контролер: Подстиче игру и учење за ученике са инвалидитетом.
- Брајеви екрани и е-књиге: Олакшавају самостално читање и приступ материјалима.
- Apple-ов VoiceOver/Magnifier: Подржава ученике са когнитивним или визуелним потребама.
- Wayfindr: Аудио-вођена навигација за слабовиде ученике у великим просторима.
- Мило (социјални робот): Помаже неуродиверзним студентима у разумевању емоција и друштвених знакова.
- Тоби и Динавокс (праћење погледа): Омогућава невербалним ученицима да комуницирају и пишу.
- Титлови: Подржавају разумевање у дигиталним и асинхроним окружењима за учење.

Модул 1: Инклузивне наставне практике

Инклузивни дизајн активности

Групни пројекти треба да буду структурирани око:

- Сарадња међу ученицима различитих способности.
- Коришћење више модалитета (визуелних, аудио, тактилних).
- Емоционална сигурност и предвидљиве рутине.
- Културно релевантни задаци и опције процене.

- Изазови и разматрања
- Недостатак финансирања: Многим школама недостаје довољно технологије или инфраструктуре.
- Обука наставника: Континуирани професионални развој је неопходан за ефикасно коришћење обуке наставника.

Дигитална равноправност: Студенти избеглице можда немају приступ уређајима/интернету код куће.

- Одрживост: Брзе промене у технологији захтевају од школа да стално ажурирају системе.
- Избегавање културног токенизма: Инклузија значи аутентичан културни дијалог, а не стереотипе.

- Завршне мисли: Инклузија као континуирани процес

Инклузивна настава није једнократна одлука већ динамична, доживотна пракса.

Наставници морају:

- Останите отворени за повратне информације од студената и колега.
- Укључите се у саморефлексију и дијалог у заједници.
- Тражите еволуирајуће алате и инклузивне педагошке методе.
- Прихватите разноликост као снагу, а не као изазов.
- Када се CRT, инклузивне учионице и асистивне технологије испреплету, оне стварају трансформативна окружења за учење. Ови простори не само да помажу маргинализованим ученицима да се прилагоде – они оснажују све ученике да постану емпатични, критички мислиоци спремни за међусобно повезан свет.

Co-funded by
the European Union

REFINC

ПЛАНОВИ ЧАСОВА

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Назив активности: Дељење културних историја

- **Врста активности: Групни рад и презентације**

Циљеви учења:

- Промовисати разумевање и поштовање различитих културних средина.
- Подстакните ученике да поделе своје личне историје како би подстакли инклузивност.
- Изградите емпатију повезивањем културних искустава ученика са садржајем учионице.
- Развијте комуникацијске и презентацијске вештине.

Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:

- **Опрема:** Рачунари, пројектор, бела табла, маркери.
- - **Ресурси:** Шаблони за презентације или графички организатори, приступ интернету за истраживање.
- - **Радни простор:** Учионица са групним распоредом седења за сарадњу.

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Објашњење и расподела активности:

Корак 1: Увод у активност (5 минута)

- - Упознајте концепт културног наслеђа и објасните његов значај у изградњи инклузивних заједница.
- - Објасните да ће ученици радити у малим групама како би истражили и представили кључне елементе свог културног порекла или културе коју изаберу.
- - Културно наслеђе

Корак 2: Групни рад (20 минута)

- - Поделите ученике у мање групе. Замолите сваку групу да разговара и истражи своје културно порекло, фокусирајући се на историјске догађаје, традиције или значајне личности које су им значајне.
- - Обезбедите материјале за истраживање и по потреби помозите у вођењу дискусија.

Корак 3: Припрема презентације (15 минута)

- - Свака група ће креирати једноставну презентацију или постер који представља културне елементе о којима су разговарали.
- - Подстичите креативност и подржите ученике тако што ћете им обезбедити шаблоне за презентације или графичке организаторе.

Корак 4: Групне презентације (10 минута по групи)

- - Нека свака група представи своје налазе, истичући културне праксе или историје које су им значајне.
- - Подстакните школске другове да постављају питања како би додатно продубили разговор.

Препоручена питања за анализу активности:

- - Како је учење о различитим културама утицало на ваше разумевање ваших вршњака?
- - Које заједничке теме или разлике сте приметили између култура које делите?
- - Како разумевање културних средина може помоћи у стварању инклузивнијег окружења за учење?

Co-funded by
the European Union

Назив активности: Математика и културно знање

- **Врста активности:** Индивидуални рад праћен групном дискусијом

Циљеви учења:

Примените ученичка културна искуства из стварног живота на математику.

- Унапредите вештине решавања проблема и критичког мишљења повезивањем математичких концепата са културним контекстима.
Подстицати сарадњу и размену знања у решавању проблема.

Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:

- Опрема: Оловке, калкулатори, папир.
- - Ресурси: Унапред припремљени математички радни листови који укључују културно релевантне примере (нпр. буџетирање на пијаци).
- - Радни простор: Столови распоређени за групну дискусију.

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

Објашњење и расподела активности:

Корак 1: Увод у активност (5 минута)

- - Објасните да ће математички задаци укључивати културне елементе из различитих средина, као што су трговина и буџетирање на тржиштима.
- - Наведите пример културне праксе која укључује математику, као што је израчунавање цена робе која се продаје на локалној пијаци.

Корак 2: Индивидуални рад (15 минута)

- - Поделите радне листове са математичким задацима на основу ових културних контекста.
- - Замолите ученике да појединачно попуне радне листове, размишљајући о томе како они или њихове породице користе математику у својим културним праксама.
- Математички задаци

Корак 3: Групна дискусија (10 минута)

- - Формирајте групе и замолите ученике да разговарају о својим одговорима. Подстакните их да поделе сва искуства из стварног живота која су повезана са проблемима на радном листу.
- - Водите дискусију, водећи рачуна да ученици разумеју како се математичке вештине примењују у свакодневном животу у различитим културама.

Препоручена питања за анализу активности:

- Како се математика односи на твоје културно порекло?
- Можете ли се сетити других културних пракси које укључују математику?
- Зашто је важно повезати учење у учионици са искуствима из стварног живота?

Co-funded by
the European Union

Назив активности: САЈАМ КУЛТУРНЕ РАЗМЕНЕ

- **Врста активности: Презентација**

Циљеви учења:

Унапредити разумевање ученика о различитим културама кроз музику.

- **Развити поштовање и емпатију према различитим културним срединама**
- **Промовисати јавни наступ, креативно изражавање и вештине презентације.**

Негујте понос према свом наслеђу и отвореност према другима.

Потребна опрема/ресурси / Захтеви за радни простор:

Постери, маркери, папир, обојене оловке

- **Мултимедијални пројектор (опционо за видео записе или музичке клипове)**
- **Столови/зидни простор за изложбе**
- **Приступ интернету/библиотеци (за истраживање ако је потребно)**
- **Звучници (опционо, за пуштање традиционалне/модерне музике)**

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

Објашњење и расподела активности:

- **Опис активности:**
- Ученици ће припремити мини-презентацију (индивидуално или у малим групама) о музици из своје културе или из културе избеглице/имигранта из разреда. Могу се фокусирати на традиционалне инструменте, народне песме, плесове, познате музичаре, модерне трендове или улогу музике у важним културним догађајима.
- Могу користити постере, цртеже, музичке спотове или артефакте као подршку својој презентацији.
- **Улоге:**
- Ученици: Истраживање, креирање постера/инфографика, припрема усмене презентације у трајању од 2–3 минута.
- Наставник: Представљање активности, понуђивање примера, помоћ у истраживању, вођење сесије дељења.
- **Корак 1: Увод (5 минута)**
Културни сајам
- Наставник објашњава активност, даје примере (нпр. традиционални ирски плес, сиријска уд музика, колумбијска кумбија) и додељује/прецизира теме.
- **Корак 2: Време припреме (15 минута)**
- Ученици раде на постерима/инфографикама и пишу кључне тачке за своје презентације.
- **Корак 3: Време презентације (30 минута)**
- Ученици презентују своје културно-музичке пројекте разреду (2–3 минута сваки).
- **Препоручена питања за анализу:**
Шта сте научили о културама које су данас представљене?
Какав је био осећај поделити нешто из сопствене прошлости (или истраживати туђу)?
Које су вас музичке традиције или приче изненадиле?
Како нам учење о музици може помоћи да боље разумемо једни друге?

REFINC

Процена

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Верзија за штампање:

1. Који је главни циљ инклузивне наставе?
 - а) Фокусирати се само на академски успех б) Обезбедити смислен приступ образовању за све ученике ц) Подучавати ученике избеглице одвојено
2. Културно одговорна настава (КРТ) посматра културне идентитете ученика као:
 - а) Препреке које треба превазићи
 - б) Неутрални фактори ц) Ресурси за учење
3. Једна од кључних стратегија CRT-а је:
 - а) Избегавајте двојезичне материјале б) Изградите поверење кроз активности изградње односа ц) Наглашавајте само мејнстрим културу
4. Који концепт вреднује знање ученика стечено код куће у учионици?
 - а) Фондови знања б) Стандардизовано тестирање ц) Учење напамет
5. Критичка педагогија подстиче наставнике да:
 - а) Фокусирајте се само на садржај уџбеника
 - б) Довести у питање динамику моћи и укључити разноврстан садржај ц) Игнорисати културне разлике
6. Инклузивна учионица треба да се углавном фокусира на:
 - а) Само физичка приступачност
 - б) Разноликост, емпатија и припадност ц) Строга стандардизација понашања
7. Настава усмерена на трауму наглашава разумевање:
 - а) Одећа ученика
 - б) Како расељавање утиче на учење и емоције ц) Само академске празнине
8. Према Виготскијевој социокултурној теорији, учење се најбоље одвија кроз:
 - а) Социјалне и културне интеракције б) Вежбе памћења ц) Изолација и такмичење
9. Која је најбоља пракса за стварање инклузивне учионице?
 - а) Кампање против малтретирања засноване на ресторативним праксама
 - б) Задавање додатних домаћих задатака ученицима избеглицама ц) Коришћење једног језика за све активности
10. Систем вршњачке сарадње је намењен да:
 - а) Помоћи новим студентима избеглицама да се друштвено интегришу б) Повећати конкуренцију ц) Смањити интеракцију међу студентима

11. Универзални дизајн за учење (UDL) промовише:

а) Фиксне методе за све студенте б) Флексибилни циљеви, методе и оцењивање ц) Настава само са предавањима

• 12. Помоћна технологија попут Транскрипције уживо помаже:

• а) Само ученици са оштећеним видом б) Само ученици са оштећењем кретања ц) Ученици са оштећеним слухом и ученици језика

• 13. Главни циљ коришћења асистивних технологија у образовању је:

• а) Да би се активности олакшале б) Да би се обезбедило равноправно учешће ц) Да би се убрзало учење

• 14. У активности Делење културних историја, ученици углавном раде на:

• а) Такмичење у представљању најбоље културе

• б) Сарађивање у малим групама ради представљања културних елемената ц) Памћење датума историјских догађаја

• 15. Која је сврха питања за разматрање након културних активности?

• а) Оцењивање језичких вештина ученика б) Размишљање о инклузивности и емпатији ц) Запажање чињеница о другим земљама

• 16. У активности Математика и културно знање, математички проблеми су:

• а) Случајно изабрано

• б) На основу културних искустава ученика ц) Само о западним тржиштима

17. Која од следећих пракси је препоручена за повезивање математике са културом?

а) Решавање генеричких проблема из уџбеника б) Дискусија о буџетирању на пијацама ц) Избегавање примера из стварног живота

18. На Сајму културне размене, од ученика се тражи да:

а) Учите само о једној музичкој традицији

б) Припремите презентације о музици из различитих култура ц) Напишите есеје о историји

19. Постер или инфографика на Сајму културне размене морају да садрже:

а) Лични напади б) Слике и кључне тачке о музици и култури ц) Само текст, без визуелних елемената

20. Зашто је важно повезати учење у учионици са искуствима из стварног живота?

а) Да би се ученицима помогло да брже запамте б) Да би учење било смисленије и релевантније ц) Да би се смањило време планирања часа

Тачни одговори: 16, 2ц, 3б, 4а, 5б, 6б, 7б, 8а, 9а, 10а, 11б, 12ц, 13б, 14б, 15б, 16б, 17б, 18б, 19б, 20б.

Gform

ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Увод.

У данашњем све више глобализованом и међусобно повезаном свету, учионице постају микрокосмоси разноликости. Ученици долазе из широког спектра културних, језичких и социо-економских средина, доносећи са собом богата искуства која могу значајно обогатити образовно окружење. Међутим, ова разноликост такође представља јединствене изазове, посебно за ученике избеглице који се често сналазе са сложеностју прилагођавања новој земљи, језику и култури, док се истовремено носе са емоционалним последицама расељавања. Модул „Културна осетљивост“ је посебно дизајниран да опреми едукаторе алатима, стратегијама и начином размишљања неопходним за неговање инклузивног, емпатичног и културно одговорног окружења у учионици.

Овај модул је структуриран око три међусобно повезане целине:

Разумевање културних порекла и искустава студената избеглица

Неговање мултикултуралног окружења у учионици

Промовисање поштовања и уважавања различитости

Свака јединица се надовезује на претходну, водећи едукаторе од свести до акције, и на крају до стварања истински инклузивног и културно осетљивог образовног простора.

Разумевање културних порекла и искустава студената избеглица

Први корак ка културној осетљивости је разумевање различитих културних порекла и искустава које ученици избеглице доносе у учионицу. Ученици избеглице су особе које су побегле из својих земаља због рата, прогона или природних катастрофа. Често доживљавају језичке баријере, културну дисонанцу, трауму и друштвену изолацију, што све може значајно утицати на њихов академски успех и друштвену интеграцију.

Препознавање јединствених путовања ученика избеглица је кључно. Ови ученици су често прошли кроз екстремне транзиције које утичу на њихов осећај идентитета и припадности. Стога је развијање културне свести неопходно. Културна свест значи препознавање да порекло ученика утиче на њихово понашање, стилове учења и друштвене интеракције. То захтева превазилажење стереотипа и поједностављених наратива о избеглицама и усвајање нијансираног разумевања њихових искустава.

Просветни радници се подстичу да примењују инклузивне праксе као што су активно слушање, укључивање културних традиција ученика у наставни план и програм, флексибилне стратегије наставе прилагођене различитим потребама и успостављање програма вршњачког менторства како би се олакшала социјална интеграција. Кроз сесије приповедања, интерактивно мапирање порекла ученика и свакодневне праксе у учионици које одражавају културну разноликост, просветни радници могу створити окружења у којима се ученици избеглице осећају виђеним, цењеним и поштованим.

Неговање мултикултуралног окружења у учионици

Иако је разумевање културних разлика важно, мора бити праћено намерном акцијом. Мултикултурална учионица иде даље од пуког признавања различитости; она активно интегрише различите културне перспективе у све аспекте наставе и учења. Ова јединица наглашава намерно стварање окружења у којем се идентитети ученика не само признају већ и славе.

Мултикултурално образовање фокусира се на три кључна принципа: репрезентацију, равноправност и поштовање. Задатак едукатора је да осигурају да њихови наставни материјали, дискусије у учионици и активности укључују вишеструке културне перспективе. Репрезентација подразумева коришћење различитих уџбеника, студија случаја, прича и примера који одражавају порекло свих ученика. Равноправност захтева пружање свим ученицима једнаког приступа ресурсима и могућностима, без обзира на њихово порекло. Поштовање значи неговање окружења у којем се различите културе подједнако вреднују и подстиче се сарадња преко различитости.

Да би неговали мултикултуралну учионицу, едукатори могу применити стратегије као што су:

- Осмишљавање културно разноликог наставног плана и програма за све предмете.
- Декорисање учионица мултикултуралним сликама, мапама и уметничким делима које су креирали ученици.
- Организовање пројеката културне сарадње и тематских дана где студенти представљају аспекте свог културног наслеђа.
- Штавише, изазови попут стереотипа, симболичности и језичких баријера морају се проактивно решавати. Стручни развој усмерен на културну компетенцију, континуирано размишљање и механизме повратних информација је кључни алат за подршку одрживим мултикултуралним праксама. Наставници такође морају бити опрезни да не представљају културу као статичан или монолитни ентитет, већ да препознају њену динамичну и еволуирајућу природу.
- Промовисање поштовања и уважавања различитости
- Последњи корак у изградњи културно осетљиве учионице је неговање културе поштовања и уважавања различитости. Иако толеранција може дозволити постојање разлика, поштовање уздиже те разлике на место части и учења. Права инклузија се дешава када ученици препознају различитост као снагу која обогађује њихово сопствено разумевање света.

Ова јединица наглашава важност преласка са пасивног прихватања на активно ангажовање у вези са културном разноликошћу. Наставници морају да моделирају инклузивно понашање кроз своје свакодневне интеракције, језик и стилове управљања учионицом. Отворени дијалог о култури, идентитету и предрасудама треба редовно да се води, омогућавајући ученицима да деле своја искуства и перспективе у безбедном окружењу.

Практичне методе за промоцију поштовања укључују:

- Пројекти културне размене где студенти истражују и презентују културе које се разликују од њихове.
- Споразуми у учионици који наглашавају принципе поштовања, емпатије и сарадње.
- Вежбе критичког мишљења које доводе у питање стереотипе и подстичу ученике да преиспитују поједностављене наративе.

Изградња поштовања такође подразумева подучавање ученика како да препознају и славе симболе, приче и традиције различитих култура. Уметничке активности које укључују стварање културних симбола, сесије приповедања где ученици деле традиционалне приче и дискусионни кругови који истражују културне вредности помажу ученицима да интернализују важност разноликости.

Важно је напоменути да неговање поштовања различитости припрема ученике за живот у међусобно повезаном свету где је међукултурна сарадња неопходна. Помаже у разбијању предрасуда и изградњи мостова разумевања и емпатије међу појединцима из различитих средина.

Свеобухватна интеграција јединица

- Три јединице модула Културна осетљивост су уско међусобно повезане и осмишљене да изграде свеобухватно разумевање културне инклузивности. Оне се крећу од свести (разумевање културног порекла) до акције (изградња мултикултуралног окружења) и формирања става (промовисање поштовања и уважавања различитости). Заједно, оне чине холистички оквир за трансформацију учионица у просторе емпатије, инклузије и глобалног грађанства.

Завршетком овог модула, едукатори ће бити боље припремљени да:

- Препознајте сложеност искустава избеглица.
- Створити окружење у којем се сви ученици, без обзира на порекло, осећају безбедно и цењено.
- Опремити ученике вештинама за поштовање и ефикасно ангажовање у разноликом друштву.

Промовисање културне осетљивости у образовању није само етички императив; то је образовна нужност. Културно одговорна учионица користи сваком ученику ширењем његових перспектива, продубљивањем емпатије и побољшањем његовог капацитета за критичко размишљање и сарадњу. Она припрема ученике не само за академски успех већ и за смислено учешће у глобалној заједници коју карактеришу разноликост, сложеност и међузависност.

На крају крајева, културна осетљивост у образовању поставља темеље за праведнија, емпатичнија и инклузивнија друштва.

REFINC

ПЛАНОВИ ЧАСОВА

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Назив активности: Културно приповедање и изградња идентитета

Разред:

- 9–14 година (прилагодљиво различитим узрасним групама)

Потребно време:

- 45–60 минута

Циљеви учења:

До краја ове лекције, ученици ће:

- Развити разумевање јединственог културног порекла и искустава ученика избеглица и имиграната.
- Побољшајте њихову емпатију и вештине активног слушања кроз приповедање и дискусију.
- Размислите о значају културе у обликовању личног и заједничког идентитета.
- Унапредите вештине усмене и писмене комуникације креирањем и презентовањем културних наратива.

Потребни материјали:

- Папир и оловке или маркери
- Одштампани материјали са питањима за скретање пажње
- Примери кратких културних прича (опционо)
- Мапа света (одштампана или пројектована)
- Аудио снимач или паметни телефони (опционо за дигитално приповедање)

Припрема:

- Одштампајте или припремите питања која воде ка вас (нпр. „Која је традиција у вашој породици?“, „Којим језиком говорите код куће?“)
- Поставите учионицу са столицама у круг како бисте подстакли дељење.
- Припремите пример културне приче ако ученицима треба инспирација.

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Корак 1: Увод у културно приповедање (10 минута)

- Уведите идеју да свака култура има приче, традиције и искуства која обликују идентитет.

Објасните да дељење личних или истражених прича може помоћи у изградњи емпатије и разумевања.

- Истакните важност поштованог слушања и отвореног ума.

- Корак 2: Рефлексија и припрема приче (10 минута)

Замолите ученике да индивидуално размисле о својој културној позадини, традицијама или културном искуству које познају.

- Ученици праве кратке белешке или кратак план како би припремили своју причу.

- Корак 3: Дељење приче у групи (15–20 минута)

Поделите ученике у мање групе од 4-5.

- Сваки ученик наизменично прича своју причу док остали пажљиво слушају.

Подстакните чланове групе да поставе једно додатно питање са поштовањем након сваке приче како би продубили разумевање.

Корак 4: Дискусија и мапирање у разреду (10–15 минута)

Након групног дељења, поново окупите цео разред.

На мапи света, позовите ученике да поставе маркер који означава земљу или регион повезан са њиховом причом.

Разговарајте о сличностима и разликама међу причама које се деле, истичући богатство културне разноликости.

Co-funded by
the European Union

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Корак 5: Закључак и рефлексија (5–10 минута)

Замолите ученике да размисле о ономе што су научили:

Шта их је изненадило?

Како је слушање туђих прича променило њихов поглед на школске другове?

Опционо, ученици могу написати кратак пасус у којем сумирају како приповедање може неговати инклузију и поштовање.

Процена:

Формативно оцењивање засновано на учешћу у групном дељењу и дискусији.

На крају часа је прикупљен кратак рефлексивни писани рад.

(Опционо) Аудио или видео снимак ученика који презентују своје приче за потребе портфолија.

Проширење (опционо):

Направите „Књигу прича о култури разреда“ где ученици пишу или цртају своје приче које ће бити састављене у књигу и изложене у учионици или школској библиотеци.

Релевантне кључне речи:

Културно приповедање, културни идентитет, искуства избеглица, усмена комуникација, емпатија, културна свест, активно слушање, разноликост, лични наративи, језичке вештине

Co-funded by
the European Union

Назив активности: Мапирање културне разноликости путем података

Разред:

9–14 година (прилагодљиво различитим узрастним групама)

- Потребно време:
- 60 минута

Циљеви учења:

До краја ове лекције, ученици ће:

Прикупљајте и организујте податке из стварног света који се односе на културно порекло.

Примените основне математичке вештине за анализу статистике разноликости. Визуелно интерпретирати и представити културне податке путем мапа и графикана.

Разумети значај културне разноликости у својим локалним и глобалним заједницама.

Потребни материјали:

- Празне мапе света (једна по ученику или по групи)
- Оловке у боји или маркери
- Анкетни материјали (једноставан упитник о културном пореклу, који је припремио наставник)
- Милиметрови папир
- Владари
- Приступ глобусу или мапи света у учионици (пројектор/одштампана)

Припрема:

- Припремите једноставан анонимни упитник за ученике (нпр. „Која је земља порекла ваше породице?“, „Који се језици говоре код куће?“)
- Одштампајте празне мапе света за ученике или припремите дигиталну мапу на мрежи ако користе рачунаре/таблете.
- Припремите основне шаблоне графикана за ученике (стубичасте или кружне дијаграме).

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

Објашњење и расподела активности:

Корак 1: Увод у прикупљање података (10 минута)

Објасните како научници и истраживачи прикупљају, анализирају и визуализују податке како би разумели сложене теме.

Можете ли представити идеју да се културна разноликост у учионици може научно проучавати кроз прикупљање података?

Корак 2: Прикупљање података (10–15 минута)

- Поделите анкету и замолите ученике да је попуне.
- Прикупите све одговоре (анонимно или од волонтера) и запишите податке о разреду на табли.

Корак 3: Визуелни приказ (20 минута)

Студенти користе прикупљене податке да би:

- Означите земље порекла на њиховим празним мапама света.
- Користите обојене оловке да означите различите регионе или континенте.
- Ученици такође креирају једноставне стубичасте графиконе или кружне дијаграме који приказују културну дистрибуцију у учионици.

Корак 4: Анализа и дискусија (10–15 минута)

- Анализирајте податке као класу:
- Које земље или региони су највише заступљени?
Шта ово говори о разноликости заједнице?

Разговарајте о томе како различита порекла доприносе окружењу у учионици.

Повежите вежбу са применама у стварном свету, као што је начин на који демографи, социолози и научници користе сличне методе за проучавање људских популација.

Co-funded by
the European Union

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

Објашњење и расподела активности:

Корак 5: Рефлексија (5 минута)

Ученици размишљају појединачно или у паровима:

- Зашто је важно препознати и ценити културну разноликост око нас?
- Како нам подаци могу помоћи да боље разумемо људе и културе?

Процена:

- Ученички мапе и графикони се оцењују на основу тачности и креативности.
- Учествовање у дискусији на часу.

Кратак рефлективни пасус или 2-3 реченице које сумирају шта су научили из активности.

Проширење (опционо):

Ученици истражују обрасце миграције повезане са историјским или актуелним догађајима и презентују своје налазе.

Уведите основне статистичке концепте (нпр. средњу вредност, мод, распон) користећи прикупљене културне податке.

Релевантне кључне речи:

Анализа података, културна разноликост, мапирање, математичко представљање, статистика, глобално грађанство, STEM образовање, подаци из стварног света, културне позадине, визуелно учење

Co-funded by
the European Union

Назив активности: Културни симболи и музика: Изрази идентитета

Разред:

9–14 година (прилагодљиво различитим узрастним групама)

Потребно време:

60 минута

Циљеви учења:

- До краја ове лекције, ученици ће:
- Истражите значај културних симбола и традиционалне музике у изражавању идентитета.
- Развити поштовање према различитим уметничким и музичким традицијама из целог света.
- Изразити сопствено културно порекло или уважавање друге културе кроз визуелну уметност.
- Ојачају комуникацијске вештине презентовањем и објашњавањем свог креативног рада.

Потребни материјали:

- Уметнички прибор: папир, оловке, маркери, боје, маказе, лепак
- Приступ аудио узорцима традиционалне музике из различитих култура
- Звучници или аудио опрема
- Визуелни примери културних симбола (пројектовани или одштампани)
- Опционо: Шаблони за маске, заставе или симболичне мотиве

Припрема:

- Прикупите примере културних симбола (нпр. афричке маске, босански вез, тотеме америчких староседелаца, исламске геометријске шаре).
- Припремите плејлисту са традиционалном музиком из различитих региона света (кратки семплови од 30 секунди).
- Организујте столове за групни рад и уметничко стваралаштво.

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

Објашњење и расподела активности:

Корак 1: Увод у културне симболе и музику (10 минута)

- Пустите кратку плелисту са традиционалном музиком из различитих култура.
- Прикажите визуелне примере културних симбола и објасните њихова значења.
- Дискутујте о томе како уметност и музика служе као важни изрази културног идентитета.

Корак 2: Креативна активност – Изаберите симбол (25–30 минута)

- Студенти бирају једно од следећег:
- Културни симбол из њиховог сопственог наслеђа.
- Симбол из друге културе који сматрају занимљивим (подстичу се да га укратко истраже ако је потребно).
- Ученици стварају уметничко дело (цртеж, слику или колаж) које представља тај симбол.
- Подстакните ученике да укључе елементе који преносе значење и причу симбола.

Корак 3: Кратка презентација (10–15 минута)

- Ученици презентују своје ликовне радове у малим групама или пред одељењем.

Они објашњавају:
Зашто су изабрали баш тај симбол?
Шта су научили о култури кроз ову активност.

Co-funded by
the European Union

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

Објашњење и расподела активности:

Корак 4: Рефлексија и дискусија у разреду (5–10 минута)

Које сличности и разлике сте приметили међу различитим културним симболима?

- Како нам музика и уметност помажу да разумемо и поштујемо друге културе?
- Како ваш сопствени културни идентитет утиче на ваше уметничке изборе?

Процена:

- Креативност и труд су приказани у уметничком делу.
- Учешће у презентацији и рефлексiji.
- Способност артикулисања културног значаја изабраног симбола.

Проширење (опционо):

- Направите „Галерију културне уметности“ у ходнику школе са уметничким радовима ученика и кратким описом за сваки.

Позовите гостујућег уметника или музичара из локалне културне организације да говори о својим традицијама.

Релевантне кључне речи:

- Културни симболи, традиционална музика, уметничко изражавање, уважавање различитости, визуелне уметности, глобално грађанство, музичке традиције, креативност, културна свест и интеркултурално учење.

Gform

Co-funded by
the European Union

Модул 3: Решавање сукоба и медијација

ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Увод

Овај модул се фокусира на помоћ наставницима да развију основне вештине за решавање сукоба и посредовање у неслагањима у мултикултуралној учионици, посебно онима која укључују ученике из избегличких средина. Деца избеглице често са собом носе јединствена искуства, укључујући трауме, језичке тешкоће и културну дислокацију. У разноликој учионици, неспоразуми и сукоби могу лако настати – не само из различитих гледишта, већ и из дубљих борби са идентитетом, припадношћу и поверењем.

Међутим, конфликт није сам по себи негативан. Када се ефикасно управља, може довести до раста, дубљег разумевања и јачих односа. Овај модул ће водити наставнике ка:

Користите емпатију као алат за разумевање узрока сукоба.

Изградите поверење и однос са ученицима како бисте спречили и управљали тензијама.

Развијте вештине активног слушања како бисте подржали отворену и искрену комуникацију.

Наставници ће истраживати како да сукобе у учионици претворе у прилике за учење и повезивање, оснажујући све ученике, укључујући и оне из избегличких породица, да се осећају безбедно, саслушано и укључено.

Резиме теоријског оквира Овај модул је организован у три кључне јединице, од којих се свака фокусира на битне аспекте решавања сукоба које сваки наставник треба да разуме и примењује. Заједно, ове јединице пружају свеобухватан водич који помаже наставницима да спрече и посредују у сукобима у учионици, посебно када раде са ученицима избеглицама.

Јединица 1: Емпатија у конфликтним ситуацијама – Помаже наставницима да разумеју улогу емпатије у управљању динамиком у учионици и решавању сукоба.

Јединица 2: Изградња поверења и односа – Фокусира се на стварање јаких, подржавајућих односа са ученицима као темеља за мирне и инклузивне учионице.

Јединица 3: Вештине активног слушања – Опрема наставнике алатима комуникације неопходним за разумевање потреба ученика и спречавање неспоразума пре него што ескалирају.

Co-funded by
the European Union

Модул 3: Решавање сукоба и медијација

Ове јединице имају за циљ да помогну наставницима:

Препознати и одговорити на емоционалне и културне потребе ученика избеглица. Развијте практичне стратегије за решавање конфликтних ситуација у стварном животу.

Изградите инклузивна окружења за учење која промовишу поштовање, разумевање и сарадњу.

1. Емпатија у конфликтним ситуацијама

Решавање сукоба у учионици није само спровођење правила или смиривање ствари – већ разумевање шта се заправо дешава испод површине. У сржи ефикасног решавања сукоба је емпатија.

Емпатија значи ставити се у ученикове ципеле, осетити оно што он осећа и сагледати свет из његове перспективе. Ово је кључно када се ради са ученицима избеглицама који се могу суочити са додатним изазовима попут прилагођавања новом језику, суочавања са прошлим траумама или осећаја да им место у другој култури није у њој.

Зашто је емпатија важна

Гради поверење: Ученици ће се вероватније отворити када осете да их разумеју. Смањује напетост: Разумевање емоција које стоје иза поступака може спречити ескалацију.

Ствара безбедност: Учионица у којој се практикује емпатија осећа се безбедније за све ученике, посебно за оне који се осећају рањиво.

Основни елементи емпатије

Активно слушање: Не само слушање, већ истинско обраћање пажње. Посматрање говора тела, тона и емоција.

Рефлексија осећања: Признавање онога што ученици изражавају, нпр. „Видим да си фрустриран/а.“

Неосуђујући приступ: Прихватање ученика онаквима какви јесу, без етикетирања или стереотипизације.

Наставници могу неговати емпатију подстичући отворену комуникацију, фокусирајући се на потребе ученика, а не само на понашање, и практикујући стрпљење када се појаве културне разлике.

Co-funded by
the European Union

2. Изградња поверења и односа

Поверење је темељ позитивног окружења за учење, посебно за ученике који су доживели неизвесност или трауму, као што су то многи ученици избеглице доживели.

- Шта је поверење у учионици?
- Поверење је осећај сигурности. То значи да ученици осећају сигурност да њихов наставник брине о њима, да их поштује и да ће се према њима понашати праведно. Однос је свакодневна веза - позитиван, подржавајући однос који ученицима даје осећај да су виђени и цењени.
- За студенте избеглице, који су можда имали нестабилну или трауматску прошлост, потребно је време да се изгради поверење, али је кључно за њихов успех.

Како наставници граде поверење и однос

- Доследност: Испуњавати обећања. Примењивати правила праведно.
- Интегритет: Будите искрени. Признајте грешке. Будите поштовани.
- Лично ангажовање: Покажите искрено интересовање за животе ученика. Постављајте питања, поделите мало о себи.

Ови елементи помажу ученицима да осете да њихов наставник није само ауторитет, већ неко ко се истински брине.

Зашто су поверење и однос важнији за студенте избеглице

Студенти избеглице могу се суочавати са емоционалним стресом.

Могуће је да због прошлих искустава не верују ауторитетима.

Потребно им је безбедно и предвидљиво окружење да би напредовали.

Изградњом поверења и односа, наставници стварају подстицајну учионицу у којој се ученици избеглице осећају оснаженима да уче, учествују и повезују се.

Модул 3: Решавање сукоба и медијација

3. Вештине активног слушања

- Активно слушање иде руку под руку са емпатијом и поверењем. Ради се о томе да будете потпуно присутни када ученик говори - не само да слушате речи, већ да разумете значење које стоји иза њих.
- У учионицама са ученицима избеглицама, језичке баријере могу отежати комуникацију. Активно слушање помаже у превазилажењу тог јаза, осигуравајући да се ученици осећају чувеним и схваћеним, чак и када им је језик ограничен.
- Кључни елементи активног слушања
- Обратити пуну пажњу: контакт очима, говор тела, без ометања.
- Покажите да слушате: Климните главом, осмехните се, дајте вербалне знакове попут „Разумем“.
- Размислите и разјасните: Поновите или преформулишите да бисте проверили разумевање: „Дакле, кажете...“
- Постављајте питања: Помозите ученицима да се боље изразе: „Можете ли ми рећи више?“

Предности у учионици

- Боље разумевање: Помаже наставницима да схвате шта се дешава.
- Смањује неспоразуме, посебно када су присутне језичке или културне разлике.
- Јача односе: Ученици се осећају поштовано и цењено.

ХУРИЕР модел (Слушање, Разумевање, Памћење, Тумачење, Процена, Реаговање)

Овај модел разлаже слушање на јасне кораке, помажући наставницима да се фокусирају на сваки аспект и побољшају своје вештине слушања.

Co-funded by
the European Union

Модул 3: Решавање сукоба и медијација

Све заједно: Решавање сукоба са студентима избеглицама

- Када дође до сукоба:
- Пауза и слушање: Фокусирајте се на разумевање, не само на реаговање.
- Признајте осећања: Обавестите ученике да су њихове емоције валидне.
- Погледајте испод површине: Запитајте се: „Шта се овде заиста дешава?“ Да ли је то страх, фрустрација или неспоразум?
- Олакшајте дијалог: Помозите ученицима да изразе своје потребе и охрабрите их да слушају једни друге.
- Будите модел комуникације са поштовањем: Користите „ЈА“ изјаве и водите ученике да ураде исто.
- Решавање сукоба није питање победника или губитника. Ради се о томе да се помогне ученицима да науче да се сналазе у разликама, да се ефикасно изразе и да раде заједно у сарадњи. За ученике избеглице, ови тренуци могу бити кључни у томе да им се помогну да се осећају прихваћено и цењено у свом новом окружењу.
- Закључак
- Емпатија, поверење и активно слушање нису само технике – то су ставови. Када наставници усвоје ове ставове, они стварају простор у коме се ученици избеглице, и сви ученици, могу осећати безбедно, поштовано и спремно за учење. Сукоби ће се дешавати, али уз праве алате, они могу постати моћна снага за повезивање и раст.

REFINC

ПЛАНОВИ ЧАСОВА

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Намена:

Да би се помогло ученицима да изграде заједнички речник фраза пуних поштовања и емпатије које могу користити у свакодневним интеракцијама у учионици, посебно током неслагања или када је неко узнемирен. Ово подржава развој језика, социјално-емоционално учење и инклузивну комуникацију, што је посебно корисно за ученике избеглице који још увек уче језик.

- Време: 15–20 минута (може се постепено продужавати током неколико часова).

Потребни материјали:

Велики простор за постер или огласну таблу.

- Шарени маркери, лепљиве белешке или индексне картице.
- Унапред написане почетне фразе (опционо, видети доле).

Co-funded by
the European Union

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Кораци:

1. Увод (5 минута):

Питајте ученике: „Шта можемо рећи да покажемо да нам је стало до нечијих осећања?“ Разговарајте о томе зашто је понекад тешко пронаћи праве речи, посебно када смо узнемирени или некога не разумемо добро.

Објасните: „Направићемо зид од емпатије и љубазности, са корисним фразама које свако може да користи када постоји проблем или је неке потреба подршка.“

2. Фразе за размишљање (5-10 минута):

Подстакните ученике да предложе фразе које знају или су чули, а које:

- Покажите емпатију.
- Помозите у решавању проблема мирним путем.
- Подстичите слушање и разумевање.
- Примери (можете их навести да бисте им помогли да започну):
- „Осећам се ___ када ___.“ „Можеш ли ми помоћи да разумем?“ „Жао ми је, нисам хтео да те повредим.“ „Хајде да пронађемо начин да ово решимо заједно.“ „Видим да си узнемирен/а, како могу да ти помогнем?“ „Још не разумем, можеш ли поново да објасниш?“ „У реду је осећати се љут/а, хајде да разговарамо о томе.“ „Не морамо се сложити, али можемо да слушамо једно друго.“

Укључите једноставне преводе ако ученици избеглице говоре друге језике (опционо, у зависности од потреба разреда).

3. Изградња Зида речи (5 минута):

Напишите или нека ученици напишу фразе на шареном папиру или лепљивим папирићима.

Распоредите их на зиду или постеру где их сви могу видети.

Групишите их у категорије ако је корисно:

Фразе за слушање, фразе за осећања, фразе за решавање проблема

Co-funded by
the European Union

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Текућа употреба:

Молимо вас да погледате Зид речи о емпатији током будућих часова, посебно када дође до сукоба или неспоразума.

Додајте нове фразе како их ученици буду смислили.

Можете користити зид као подсетник или алатку током играња улога или сукоба у стварном животу у учионици.

Опционо праћење:

Нека ученици изаберу омиљену фразу са зида и нацртају слику или напишу кратку причу показујући када би је могли употребити.

Користите неке фразе за свакодневни или недељни фокус: „Ове недеље, хајде да сви покушамо да користимо 'Можете ли ми помоћи да разумем?' када имамо питање или проблем.“

Co-funded by
the European Union

Назив активности: „Направи да стане“ – STEM ТИМСКИ ИЗАЗОВ

Намена:

Подстицање сарадње, емпатије и решавања проблема у разноврсном окружењу учионице изазивањем ученика да раде заједно на једноставном инжењерском задатку. Активност истиче колико су поштовање комуникације, слушање и праведна расподела задатака неопходни за успешан тимски рад, посебно у мултикултуралним учионицама које укључују ученике избеглице.

Време: 45–60 минута

Упутства:

1. Подешавање (5 минута):

- Поделите ученике у мање групе од по 4.
- Објасните да је ово тимски изазов у STEM областима и да је сваки глас важан у овом задатку.
- Доделите или им дозволите да бирају праведне и ротирајуће улоге:
 - Градитељ
 - Записничар/менаџер материјала
 - Мерилац времена
 - Презентатор

2. Изазов (2 минута):

- Циљ: Изградити највишу самостојећу структуру користећи:
 - 10–12 пластичних сламки
 - 1 метар селотејпа
 - 1 пар маказа
- Конструкција мора да држи мали предмет (нпр. књигу или малу лопту) на врху најмање 10 секунди.
- Имају 15 минута за изградњу структуре + 10 секунди за тестирање.

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

3. Групни задатак (15–20 минута):

Подстакните ученике да:

Заједно испланирајте дизајн пре изградње.

Користите фразе са Зида речи о емпатији (ако су доступне).

Редовно се питајте: „Да ли се сви слажемо?“, „Шта ви мислите?“

4. Пријављивање усред активности (5 минута):

Застаните на пола и питајте:

„Да ли су сви укључени?“

„Шта би могло да побољша наш тимски рад?“

Дозволите ученицима да прилагоде своју комуникацију или улоге ако је потребно.

5. Тестирање и дељење структуре (10 минута):

Сваки тим тестира своју структуру са предметом.

Група укратко представља:

- Њихова идеја за дизајн
- Како су радили као тим

Сваки изазов који су заједно превазишли

- 6. Питања за анализу (10–15 минута):

Користите ово да бисте водили дискусију у разреду:

- Шта је учинило тимски рад успешним или тешким?
- Да ли сте доживели неслагање или сукоб? Како сте га решили?
- Како сте се побринули да се чује глас сваког?

Шта ћете урадити другачије следећи пут када будете радили у групи?

Проширење (опционо):

Поновите активност са замењеним улогама како бисте подстакли прилагодљивост и сагледавање перспективе.

Повежите то са примерима из стварног живота инжењера или научника који решавају проблеме у различитим тимовима.

Co-funded by
the European Union

Назив активности: „Осећања кроз уметност: Разумевање сукоба без речи“

Намена:

Да би се ученицима, посебно онима са језичким баријерама, пружио начин да изразе емоције и искуства везана за сукоб кроз визуелну уметност и музику.

Ова активност подстиче емпатију, рефлексiju и инклузију коришћењем креативног изражавања како би се истражили осећаји сукоба и како се могу решити мирним путем.

Време: 45–60 минута

Упутства:

1. Увод (5–10 минута):

Можете ли говорити о томе како уметност и музика могу да прикажу осећања без потребе за много речи?

Питајте ученике:

„Како се осећате када дође до сукоба или неслагања?“

„Да ли боје, облици или звуци могу да покажу та осећања?“

2. Уметничко стварање (20–25 минута):

Задатак: Направите цртеж, слику или колаж који приказује:

Време када сте се осећали погрешно схваћено или узнемирено.

ИЛИ како се осећа када људи заједно реше проблем.

Материјали:

Папир, обојене оловке, маркери, боје и часописи за колаж.

Музика: Пуштајте смирујућу или изражајну музику у позадини док раде (опционо, али помаже у стварању промишљеног расположења).

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

3. Дељење и рефлексива (10–15 минута):

У малим групама или паровима, ученици могу:

- Поделите њихова уметничка дела.
- Објасните (речима или само гестовима) који осећај или идеју су покушали да покажу.

Наведите боје или облике које су користили и зашто.

- 4. Групна дискусија (10 минута):

Питајте:

„Шта си приметио/ла код уметничких дела твојих другова из разреда?“

- „Да ли је неко користио боје или облике на начин који вас је изненадио?“
- „Како нам дељење уметности помаже да се разумемо?“

Питања за анализу:

- Како нам уметност може помоћи када не можемо пронаћи праве речи?
- Шта сте научили о томе како се други осећају током сукоба?

Како бисте могли да употребите уметност или музику следећи пут када се осећате узнемирено или погрешно схваћено?

Проширење (опционо):

- Направите „Зид осећања“ у учионици са уметничким радовима ученика.

Нека ученици изаберу или креирају песму или звук који одговара њиховом уметничком делу и објасне зашто.

Анкета за процену.

Co-funded by
the European Union

Модул 4: Психосоцијална подршка и благостање

ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Увод

Овај модул је осмишљен да помогне наставницима да разумеју и подрже психосоцијалне потребе ученика избеглица у школском окружењу. Деца и млади избеглице често долазе у учионице након што су доживели значајне потресе: рат, присилне миграције, губитак дома и заједнице, па чак и трауму од сведочења или преживљавања насиља. Ова искуства не остају испред врата учионице – она обликују начин на који ученици мисле, осећају и уче.

Психосоцијално благостање није одвојено од академског успеха. У ствари, оно је основа учења. Ученици који се осећају емоционално безбедно, подржано и повезано боље су у стању да се фокусирају, обрађују информације и комуницирају са вршњацима. Насупрот томе, деца која су доживела трауму или хронични стрес могу показивати повлачење, агресију, страх или дистанцу – понашања која се често погрешно схватају без перспективе засноване на трауми.

Овај модул има за циљ да опреми наставнике знањем, алатима и начином размишљања како би препознали ову динамику и одговорили саосећањем, структуром и инклузивним праксама. Не захтева од наставника да буду психолози. Уместо тога, нуди оквир за стварање емоционално подржавајућих учионица, изградњу поверења и бригу о добробити ученика (и наставника) кроз доследне, релационе праксе.

Наставници ће истражити како да:

Идентификовати знаке трауме и емоционалне патње код ученика, посебно код ученика избеглица.

Користите социјално и емоционално учење (СЕЛ) за промоцију емоционалне писмености и саморегулације у разноврсним учионицама.

Изградите дневне рутине и активности у учионици које подстичу безбедност, повезаност и отпорност.

Брину о сопственом емоционалном благостању, избегавају прегореване и одржавају професионалне границе.

У образовању избеглица, учионица постаје више од самог места учења – она постаје простор за исцељење, припадност и раст. Овај модул даје наставницима увид и практичне стратегије за самопоуздано и одрживо испуњавање те улоге.

Co-funded by
the European Union

Модул 4: Психосоцијална подршка и благостање

Модул је структуриран око три кључне јединице:

Јединица 1: Разумевање трауме и њеног утицаја на учење – Помаже наставницима да препознају емоционалне и когнитивне ефекте трауме и уводи наставне праксе осетљиве на трауму.

Јединица 2: Социјално и емоционално учење (СЕЛ) – Нуди стратегије за подучавање емоционалне регулације, емпатије и међуљудских вештина кроз свакодневне рутине и интеграцију садржаја.

Јединица 3: Благостање наставника и професионалне границе – Фокусира се на помоћ наставницима да одрже сопствено ментално здравље, избегну замор од саосећања и ангажују се у одрживој бризи о себи.

Свака јединица повезује теорију са праксом у учионици кроз примере, рефлексивна питања и једноставне, практичне стратегије. Модул такође укључује три интердисциплинарна плана лекција, осмишљена за:

Лингвистичке и друштвене студије – Подржавање изражавања и емоционалног речника.

Наука, технологија и математика – Развијање логичког размишљања уз јачање емоционалне регулације и решавања проблема.

- **Пластична уметност и музика –** пружање креативних начина за ученике да обраде и изразе своја осећања невербално.

Психосоцијална подршка није решавање свих проблема – већ препознавање онога што ученици носе са собом и суочавање са њима са емпатијом, структуром и надом. Када наставници разумеју како да одговоре на емоционалне потребе на културно осетљив и траума-информисан начин, они постављају темеље за инклузивно окружење за учење у којем сви ученици, посебно избеглице, могу да напредују.

Co-funded by
the European Union

Модул 4: Психосоцијална подршка и благостање

Јединица 1: Разумевање трауме и њеног утицаја на учење

Психосоцијална подршка у учионицама почиње разумевањем како траума може утицати на емоције, понашање и способност учења детета. Ученици избеглице често доживљавају различите облике трауме – пре, током и после расељавања. То може укључивати изложеност насиљу, одвајање од вољених, губитак дома или заједнице и стални стрес због прилагођавања новој култури и језику.

Али траума није увек видљива. Не изгледа увек као сузе или паника. Може изгледати као тишина, повлачење, агresiја, хиперактивност или проблеми са концентрацијом. Ученици могу деловати немотивисано или пркосно када се, у ствари, труде да се носе са преплављујућим емоцијама или сећањима.

У овој јединици, наставници ће истражити како траума утиче на учење и шта могу да ураде да би подржали ученике који су погођени. Циљ је изградња свести, а не страха - да се помогне наставницима да реагују смирено, структурирано и саосећајно.

Кључни концепти

- 1. Шта је траума?
- Траума је реакција на дубоко узнемирујуће или потресно искуство. Она превазилази способност особе да се носи са тим и може утицати на емоционалну регулацију, памћење, пажњу и понашање.

- Студенти избеглице су можда искусили:
 - Директно насиље (рат, злостављање, расељавање)

Губитак (породице, пријатеља, дома, стабилности)

Континуирани стрес (неизвестан правни статус, сиромаштво, дискриминација)

2. Мозак и траума

Траума утиче на то како мозак обрађује информације. Ученици могу: Бити заглављен у „режиму преживљавања“ (борба/бег/замрзавање)

- Борба са памћењем или концентрацијом

Погрешно протумачите друштвене знакове као претње

Претерано реагујте на перципирану опасност или корекцију

Co-funded by
the European Union

Модул 4: Психосоцијална подршка и благостање

3. Утицај на учионицу

У учионици, траума се може манифестовати као:

Агресија или ометајуће понашање

- Избегавање, тишина или повлачење
- Ниска мотивација или самопоуздање
- Тешкоће са везама или поверењем

• 4. Настава усмерена на трауму

- Наставник који је информисан о трауми:
 - Ствара предвидљиве рутине и јасна очекивања
 - Избегава борбе за моћ и јавну дисциплину
 - Користи смирен, неосуђујући тон
 - Гради односе поверења
 - Подстиче глас и избор ученика
-
- Зашто је ово важно за студенте избеглице
 - Деца избеглице нису „оштећена“ – она су преживели, често показујући изузетну снагу.

Али им је потребно безбедно, доследно окружење да би се опоравили и напредовали. Када наставници разумеју како се траума манифестује у понашању, могу:

- Избегавајте погрешно тумачење патње као пркоса

Створите просторе који подржавају емоционалну регулацију.

Помозите ученицима да се осећају безбедно, виђено и способно.

Co-funded by
the European Union

Модул 4: Психосоцијална подршка и благостање

Практични савети за наставнике

- Почните полако: поздрав на вратима, тих тон, предвидљив распоред. Пазите на говор тела: Страх, напетост или искљученост могу рећи више од речи.
- Користите технике уземљења: Дубоко дисање, паузе у покрету или једноставне провере помажу у смиривању нервног система.
- Нормализујте емоције: „У реду је осећати се преоптерећено. Хајде да се мало опустимо.“
- 1. Понудите избор: Оснаживање ученика да одлуче где ће седети или како ће завршити задатак гради аутономију и контролу.

• Рефлексија за наставнике

- Запитајте се:
- Када ученици „глуме неадекватно“, да ли би могли да реагују на прошла искуства?

Како реагујем када се осећам непоштовано - да ли ескалирам или деескалирам?

Које рутине у учионици промовишу безбедност и предвидљивост за све ученике?

- Спајање свега заједно: Изградња учионица осетљивих на трауму
- Подршка студентима избеглицама не захтева диплому терапије - захтева:
- Свест о томе како траума утиче на понашање и учење.

Емпатија – она која види даље од површног понашања.

Структура – да помогне ученицима да се осећају безбедно и подржано.

Повезаност – зато што се исцељење дешава у односима.

Co-funded by
the European Union

Модул 4: Психосоцијална подршка и благостање

Јединица 2: Социјално и емоционално учење (СЕЛ)

- Увод
- Социјално и емоционално учење (СЕЛ) је кључна компонента психосоцијалне подршке. Односи се на процес кроз који ученици – и одрасли – развијају вештине разумевања и управљања емоцијама, изградње здравих односа, доношења одговорних одлука и ефикасног решавања изазова.
- За ученике избеглице, који се могу суочити са језичким баријерама, емоционалним напрезањем или потешкоћама у поверењу другима, социјално и емоционално учење може бити спас. Помаже им да именују шта осећају, да се повежу са вршњацима и да поврате осећај самопоштовања и сопствене вредности. За наставника, то није „додатни“ предмет – он је уграђен у начин на који предајемо, повезујемо се и градимо наше окружење у учионици.
- Ова јединица нуди наставницима јасне алате и стратегије у учионици за интеграцију социјалног образовања и образовања у свакодневне рутине - што користи не само ученицима избеглицама, већ целом разреду.
- Кључни концепти

1. Шта је СЕЛ?

- Према CASEL оквиру, SEL обухвата пет кључних компетенција:

Самосвест: Препознавање сопствених емоција и вредности.

Самоуправљање: Управљање емоцијама и понашањем ради постизања циљева.

Друштвена свест: Показивање емпатије и разумевања других.

Вештине у односима: Јасна комуникација и решавање сукоба.

Одговорно доношење одлука: Доношење етичких, конструктивних избора.

1.2. Зашто је социјално и емоционално образовање важно у образовању избеглица

Студенти избеглице могу:

Осећајте се изоловано или анксиозно

Борба са емоционалном регулацијом

Недостатак сигурних простора за изражавање.

Co-funded by
the European Union

Модул 4: Психосоцијална подршка и благостање

Практичне активности за социјално-емоционално образовање

Точкови емоција: Ученици покажују или описују емоције на почетку и крају дана.

Договори у разреду: Заједнички креирајте норме у учионици које дају приоритет поштовању и љубазности.

Мирни кутци: Тихо место за ученике када су преоптерећени.

Дневници захвалности: Свакодневна рефлексивна за изградњу оптимизма и отпорности.

Савети за подршку студентима избеглицама путем социјално-емоционалног образовања

- Модел емоционалног изражавања: „Осећам се фрустрирано, па ћу дубоко удахнути.“
- Користите једноставан језик и визуелне приказе да објасните емоције и изборе.
- Поштујте културно изражавање: Емоционалне норме могу бити различите – питајте, не претпостављајте.

Прославите труд: Ученици избеглице могу сумњати у своје способности; охрабрење гради поверење.

Рефлексивна за наставнике

Које емоционалне навике показујем својим ученицима?

Како да створим тренутке за емпатију и заједничко разумевање?

Како могу да прилагодим своје дневне рутине да укључим социјално-емоционално и емоционално учење, а да притом не повећам своје радно оптерећење?

Зашто је ово важно

СЕЛ подржава и емоционални опоравак и академски ангажман. Када се ученици осећају емоционално уравнотежено и друштвено повезано, они:

Учествујте више

Учите ефикасније

Покажете већу отпорност пред изазовима

Подучавање социјалног образовања није само ствар понашања - већ је ствар изградње људских бића која могу да се повезују, прилагођавају и напредују.

Co-funded by
the European Union

Јединица 3: Благостање наставника и професионалне границе

Наставници који раде са ученицима избеглицама често улажу огромну емоционалну енергију у стварање безбедних, инклузивних и одговорних учионица. Иако је ова посвећеност дивна – и неопходна – она такође носи ризик: прегоревање, умор од саосећања и емоционалну исцрпљеност.

Ова јединица се фокусира на добробит наставника. Нуди практичне стратегије за заштиту менталног здравља, одржавање енергије и постављање здравих граница, уз истовремено задржавање тоpline, ангажованости и саосећања. Када наставници брину о себи, боље су у могућности да подрже друге.

- Благостање наставника није луксуз – то је професионална нужност. Што је наставник утемељенији и емоционално стабилнији, то је учионица стабилнија и пружа већу подршку.
- Кључни концепти
- 1. Разумевање замора од саосећања
Замор од саосећања је емоционални напор изложености патњи других – уобичајен у професијама где су брига и емпатија неопходни. Може довести до:

Емоционална исцрпљеност
Раздражљивост или отуђеност
Смањен осећај постигнућа
Тешкоће у концентрацији или повезивању

2. Прегоревање у односу на стрес

Стрес је привремени осећај преоптерећења који се може контролисати одмором или подршком.

Прегоревање је хронично стање физичке и емоционалне исцрпљености. Захтева проактивне стратегије и, понекад, стручну помоћ.

3. Значај граница Брига не значи претеривање. Границе помажу наставницима да:

Избегавајте емоционалну запетљаност
Одржавајте професионалне улоге
Сачувајте енергију за дугорочни ефекат

Модул 4: Психосоцијална подршка и благостање

Практичне стратегије за бригу о себи наставника

Дневне рутине

Правите кратке паузе за свесност (2–5 минута дисања или истезања).

Поставите мале, оствариве циљеве за сваки дан.

Опустите се после школе - слушајте музику, шетајте или пишите у дневнику.

Недељне вежбе

Користите дневник рефлексије и ослобађања: запишите један емотивни тренутак из недеље и како сте се носили са њим.

Планирајте радосне активности - ван наставе.

Поставите једну јасну границу: нпр. „Нема имејлова после 18 часова.“

Постављање здравих граница у пракси

Када ученик подели нешто тешко, саосећајно га саслушајте, а затим се обратите школским саветницима или помоћном особљу.

Избегавајте да носите кући емоционалну кривицу: „Трудим се најбоље што могу са алатима које имам.“

- Користите скрипте када је потребно:
- „Овде сам да те подржим и замолићу још некога да ти помогне.“
- „Хајде да дубоко удахнемо и одлучимо о нашем следећем кораку.“

Рефлексија за наставнике

Како да се емоционално напуним након тешких дана?

- Да ли осећам притисак да све „поправим“ за своје ученике?

Коју границу бих могао/могла да поставим ове недеље како бих подржао/подржала сопствено благостање?

Када сам последњи пут тражио помоћ?

Зашто је ово важно

Подршка ученицима избеглицама захтева емпатију, али и издржљивост. Наставници су људска бића, а не емоционални штитови. Када препознамо своје границе и бринемо о себи, моделирамо здраве емоционалне навике нашим ученицима.

- И остајемо у овом послу — не само да преживљавамо, већ напредујемо.

Co-funded by
the European Union

REFINC

ПЛАНОВИ ЧАСОВА

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Назив активности: „Мапа осећања: Именовање и сналажење у нашим емоцијама“

- **Циљеви учења**
- До краја ове активности, ученици ће:
- Идентификујте и наведите најмање пет емоција у језику наставе
- Повежите емоционални речник са личним или замишљеним искуствима
- Вежбајте коришћење емоционалног језика у разговорима са вршњацима
- Развијте емпатију слушајући и потврђујући туђе емоције
- **Циљна група**
- **Узраст: 9–14 година**
- **Погодно за учионице са мешовитим језицима и учионице које укључују избеглице**
- **Ниво језика: основни до средњи (може се подесити)**
- **Потребни материјали**
- **Одштампане или пројектоване картице са речима емоција (са визуелним приказом)**
- **Велика мапа света или празан план учионице**
- **Маркери, лепљиве белешке, папир за цртање**
- **Лагана музика (опционо)**
- **Трајање часа**
- **45–60 минута**

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

1. Увод и разбијање леда (5–10 мин)

Почните са кратким загревањем: „Како се данас осећате?“ Користите једноставну табелу осећања (срећно, уморно, нервозно, радознано итд.). Нека ученици то покажу или одглуме.
Објасните: „Данас ћемо истраживати осећања баш као што истражујемо места на мапи.“

2. Истраживање вокабулара (10 мин) Прикажите картице са речима које описују емоције. Уведите 6–8 речи које описују емоције, у зависности од језичког нивоа групе.

Питајте:

„Шта значи ова реч?“ „Када се овако осећате?“ Нека ученици објасне пантомимом, цртају или користе свој језик.

3. Активност са мапом осећања (20–25 мин)

Залепите велику папирну „мапу“ или обрис учионице/школе/заједнице на зид или под.

Дајте сваком ученику лепљиву папирину или лист папира са његовим именом.

Питајте ученике: „Где се у учионици или школи осећате срећно? Где се осећате нервозно? Безбедно? Узбуђено?“

Нека напишу своје одговоре (користећи нове речи које означавају емоције) и поставе их на мапу.

За млађе или невербалне ученике, дозволите им да цртају или користе кодове бојама.

Варијација: Ученици креирају личну мапу „Емоционалног пејзажа“, користећи боје и симболе да означе осећања током различитих периода дана.

4. Круг дељења у пару и емпатије (10–15 мин)

У паровима, ученици деле 1-2 емоције које су поставили на мапу:
„Осећам се безбедно поред прозора јер видим небо.“ „Нервозно ми је у ходнику — бучно је.“ У завршном кругу питајте:
„Шта те је изненадило?“ „Јеси ли чуо/чула да се неко осећа исто као и ти?“

Co-funded by
the European Union

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Моделирајте одговоре који граде емпатију:

„Хвала што си поделио/ла.“ „И ја се понекад тако осећам.“

Савети за адаптацију

Користите двојезичне картице са речима или визуелне материјале како бисте подржали ученике језика. Дозволите ученицима да користе свој матерњи језик у почетним фазама. Понудите опције искључивања за ученике који се осећају преоптерећено (нпр. цртање уместо говорења).

Питања за анализу

**Како нам именовање наших осећања помаже да се осећамо боље?
Јеси ли данас научио/ла нешто ново о свом/ој другови/другарици из разреда?**

- **Како можемо учинити нашу учионицу местом где се сви осећају добро?**

Очекивани резултати

Побољшан емоционални речник и самоизражавање; Повећана емпатија у учионици и повезаност са ученицима; Јача основа за рутине у учионици које укључују емоционалне провере и решавање сукоба.

**Co-funded by
the European Union**

Назив активности: „Изградња кутије за смиреност: осмишљавање емоционалних алата“

Циљеви учења

До краја ове активности, ученици ће:

- Разумети концепт саморегулације и како она подржава учење и благостање
- Примените основне инжењерске вештине и вештине дизајнерског размишљања да бисте креирали персонализовану „кутију смирености“
- Сарађујте у тимовима како бисте делили стратегије и алате за смиривање
- Размислите о томе како физички алати и рутине могу подржати емоционалну равнотежу

Циљна група

Узраст: 10–15 година

- Погодно за учионице са мешовитим способностима и учионице које укључују избеглице
- Ниво језика: Прилагодљиво ниском или почетном нивоу знања језика

Потребни материјали

- - Мале кутије или контејнери (кутије за ципеле, рециклиране кутије)
- Папир, маказе, лепак, канап, трака, маркери, украсни материјали
- Примери алата за смиривање (лоптице за стрес, перје, мекана тканина, подстицаји за цртање, картице за дисање итд.)
- Радни листови или шаблони дизајна

Трајање часа

60 минута

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

1. Увод и брејнсторминг (10 мин)

Питајте ученике:

- „Шта радите када се осећате преоптерећено?“
 - „Шта вам помаже да се смирите када осетите јаке емоције?“

Укратко представите науку о емоционалној регулацији:

Објасните како „алармни систем“ мозга (амигдала) реагује на стрес — и како смирујући алати (попут дубоког дисања или држања меког предмета) помажу у враћању равнотеже мозга.

2. Шетња галеријом алата Calm (10 мин)

Поставите станице са смирујућим предметима или фотографијама/примерима.

- Ученици се ротирају, истражују и испробавају их (додирну, помиришу, посматрају), а затим гласају: „Који бисте желели да ставите у своју кутију?“

3. Пројектовање и изградња (25 мин) У паровима или малим групама, ученици:

- Дизајнирајте сопствену кутију за смирење са 3-4 предмета унутра
- Напишите или нацртајте технике смиривања које ћете укључити (нпр. картицу „Удахните за 4, издахните за 4“)
- Украсите и персонализујте њихову кутију (додавање њиховог имена, утешних симбола итд.)

Додатак: Користите једноставну контролну листу или математички образац да бисте пратили које су ставке биле најпопуларније и креирали табелу са подацима из учионице.

4. Дељење и рефлексива (10–15 мин)

Ученици показују своје кутије и деле:

Једна ставка унутра

Када би га могли користити

Једна нова идеја за смиривање коју су научили од другарице из разреда

Опционо: Поставите мирни кутак у учионици где ученици могу користити своје кутије када је потребно.

Co-funded by
the European Union

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

Савети за адаптацију

Упарите ученике са ограниченим језичким вештинама са вршњацима који их подржавају и пружају им подршку.

- Користите визуелне приказе (иконе, цртеже) уместо писаних описа
- Дозволите ученицима да направе колективне „компете за смиривање“ у учионици ако су материјали ограничени.

Питања за анализу

- Какав је осећај имати нешто што вам помаже да се смирите?
- Да ли вас је инспирисала туђа идеја?
- Како нам ово може помоћи да останемо фокусирани и да се међусобно подржавамо?

Очекивани резултати

Повећана емоционална свест и саморегулација

Ојачано поверење међу вршњацима кроз дељење стратегија смиривања

Практична поука: опипљив, самостално направљен алат за емоционално благостање

Примена основних STEM вештина: класификација, дизајн и праћење података

Co-funded by
the European Union

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

Назив активности: „Звуци и боје мојих осећања“

Циљеви учења

До краја ове активности, ученици ће:

- Изразите емоције кроз боје, облике и звуке
- Истражите везу између музике, покрета и расположења
- Развијте невербалне стратегије за обраду и дељење осећања
- Размислите о томе како нам креативно изражавање може помоћи да се осећамо виђено и схваћено

Циљна група

- **Узраст: 8–14 година**
Идеално за учионице са мешовитим способностима, вишејезичним и учионицама које укључују избеглице
- **Ниво језика:** Активност минимизира вербалне захтеве, подржава емоционалну сигурност

Потребни материјали

Скуп музичких нумера (инструменталних, различитог темпа и расположења)

- Уметнички материјали: бојице, боје, оловке у боји, папир, четкице
- Опционо: велике ролне папира или платна за групни мурал
- Звучници или слушалице

Трајање часа

45–60 минута

Co-funded by
the European Union

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

1. Увод: „Како изгледају и звуче осећања?“ (5–10 мин)

- Питајте:
 - „Које је боје срећа?“
- „Кад би туга била звук, шта би то било?“
- Користите примере: свирајте радосну мелодију, покажите тамну слику или јарки шарени апстракт.
- Објасните: „Данас ћемо користити музику и уметност да истражимо како се емоције осећају у нама – и како их можемо изразити без употребе речи.“

2. Истраживање музике и покрета (10–15 мин)

Свирајте 3–4 кратке инструменталне нумере, једну по једну (нпр. мирни клавир, брзо свирање бубњева, меки гудачки инструменти, весела гитара).

- Замолиите ученике да:
 - Затворе очи и слушају
 - Померају руке, рамена или тело како би се ускладили са осећајем музике
 - После сваког дела, питајте: „Коју емоцију сте осетили? Која би боја одговарала?“

3. Уметничко стварање: „Насликајте звучни пејзаж својих емоција“ (20–25 мин)

Поделите папир и уметнички прибор.

- Реците ученицима:
 - „Изаберите један музички комад који вам се допао. Док свира, користите боју, облик и линију да покажете шта сте осећали.“
 - Подстичите слободно изражавање – нема тачног или погрешног. Нека ученици раде индивидуално или у малим, мирним групама.

Опција: За групне мурале, доделите једну емоционалну тему свакој групи (нпр. храброст, брига, мир) и нека заједно креирају уметничко дело док слушају.

Co-funded by
the European Union

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

4. Дељење и нежна рефлексива (10–15 мин)

Позовите ученике (добровољно) да покажу своје уметничке радове:

„Коју музику си изабрао/изабрала?“

- „Које боје или облици показују твоја осећања?“

Користите позитивне подстицаје:

- „Хвала вам што сте нам показали.“
- „Твоје боје су и мене учиниле смиренним/срећним.“

За оне који више воле да не говоре, нека напишу једну реч или фразу на лепљивом папирићу који ће причврстити за свој рад.

Савети за адаптацију

- Понудите тих простор или штитнике за уши за ученике који су осетљиви на звук

Обезбедите унапред нацртане планове за ученике који су преоптерећени празним страницама

- Дозволите ученицима да раде у паровима или уз подршку вршњака ако нису сигурни

Питања за анализу

- Како је музика утицала на ваше емоције?
- Да ли је било лакше нацртати своја осећања него причати о њима?

Могу ли нам уметност и музика помоћи да се смиримо или осетимо јаче?

- Очекивани резултати
- Повећана емоционална свест и невербално изражавање
- Веће самопоуздање и одговорност у дељењу својих осећања
- Ојачана емпатија вршњака кроз заједничка искуства

Смирујуће, безбедно искуство у учионици које подржава опоравак од трауме

Co-funded by
the European Union

REFINC

Процена

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Формат: Вишеструки избор Упутства: Изаберите тачан одговор. Само један одговор је тачан за свако питање.

Јединица 1: Разумевање трауме и њеног утицаја на учење

Који је уобичајени знак трауме у понашању код деце?

A. Висок академски успех

- Б. Повлачење и раздражљивост
- Ц. Постављање превише питања
- ☒ Тачно: Б

Који део мозга је најчешће преактивиран траумом?

A. Фронтални кортекс

- Б. Мождано стабло
- С. Амигдала
- ☒ Тачно: С

Учионице са узорком на трауму треба да буду:

A. Строг и веома конкурентан

- Б. Неструктурирано и без рутине
- С. Предвидљив и емоционално сигуран
- ☒ Тачно: С

Наставник који је информисан о трауми фокусира се на:

A. Кажњавање тешког понашања

- Б. Разумевање понашања као комуникације
- Ц. Игнорисање емоционалних потреба
- ☒ Тачно: Б

Који од следећих приступа НИЈЕ осетљив на трауму?

A. Давање јасних упутстава

- Б. Викање да би се повратила контрола
- С. Омогућавање мирних избора
- ☒ Тачно: Б

Јединица 2: Социјално и емоционално учење (СЕЛ)

- СЕЛ значи:

А. Социјално и образовно учење
Б. Самоевалуација за ученике
С. Социјално и емоционално учење

- ☒ Тачно: С

Која од следећих је основна SEL компетенција?

А. Финансијско планирање
Б. Самосвест
Ц. Управљање временом

- ☒ Тачно: Б

- Зашто је социјално и емоционално образовање важно за студенте избеглице?

А. Помаже им да брже запамте вокабулар
Б. Подржава емоционално изражавање и повезаност са вршњацима
С. Заменењује учење језика

- ☒ Тачно: Б

- Дневна SEL пракса може да укључује:

А. Изненађујући квиз
Б. „Провера осећања“
С. Задавање додатних домаћих задатака

- ☒ Тачно: Б

- СЕЛ треба да се учи:

А. Само од стране школских психолога
Б. Кроз предавања о осећањима
С. Кроз рутине, приче и групни рад

- ☒ Тачно: С

Јединица 3: Благостање наставника и професионалне границе

Умор од саосећања може бити последица:

А. Рад са ученицима који постижу добре резултате+
Б. Стална изложеност емоционалном болу других
С. Недостатак довољно домаћих задатака за оцењивање

- ☒ Тачно: Б

Знак прегорелости наставника може укључивати:

А. Повећан ниво енергије
Б. Осећај сталног умора или емоционалне исцрпљености
С. Желим да предајем више часова

- ☒ Тачно: Б

Процена

Која од ових граница је здрава?

- А. Примање пословних позива током породичне вечере
- Б. Избегавање тешких разговора
- С. Неодговарање на нехитне имејлове после 18 часова
- ☒ Тачно: С

Наставници би требало да практикују бригу о себи јер:

- А. Опционо је, али је лепо имати
- Б. Помаже им да остану емоционално и ментално здрави
- С. Изгледа добро на проценама
- ☒ Тачно: Б

Пријаве вршњака помажу тако што:

- А. Стварање конкурентног окружења
- Б. Спречавање ученика да узнемиравају наставника
- С. Смањење изолације и дељење емоционалног оптерећења
- ☒ Тачно: С

Општи преглед

Која је сврха „кутије за смирење“ у учионици?

- А. Систем награђивања
- Б. Место за складиштење неискоришћеног материјала
- С. Алат за емоционалну саморегулацију
- ☒ Тачно: С

Коју врсту учења промовише социјално-емоционално образовање (СЕЛ)?

- А. Пасивно памћење
- Б. Емоционални, друштвени и међуљудски развој
- С. Само механичке вештине
- ☒ Тачно: Б

Која активност најбоље подржава наставу осетљиву на трауму?

- А. Јавна дисциплина
- Б. Дневне емоционалне провере
- С. Временски ограничени квизови
- ☒ Тачно: Б

Зашто су уметност и музика корисне у психосоцијалном учењу?

- А. Помажу у памћењу чињеница
- Б. Они нуде невербално изражавање емоција
- С. Они одвлаче пажњу ученика од њихових проблема
- ☒ Тачно: Б

Учионица са увидом у трауму:

- А. Потпуно избегава емотивне теме
- Б. Фокусира се само на понашање
- Ц. Промовише безбедност, поверење и повезаност
- ☒ Тачно: С

Модул 5: Прилагодљивост и флексибилност

ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Настава у данашњим учионицама – посебно онима које су обликоване миграцијама, расељавањем и културном разноликошћу – захтева више од знања и планирања. Она захтева прилагођавање, истицање и остајање присутним упркос променама. Ученици избеглице доносе многа искуства, језике, образовне позадине и емоционалне реалности. Оно што функционише једног дана, можда неће функционисати следећег. Оно што помаже једном ученику, можда неће помоћи другом.

Овај модул се фокусира на прилагодљивост и флексибилност као професионалне компетенције које омогућавају наставницима да ефикасно реагују на непредвидиву, стално променљиву динамику.

Прилагодљивост није само ствар руковања логистиком. То је начин размишљања. Флексибилан наставник остаје отворен, рефлексиван и оријентисан на решења – чак и у сложеним или емоционално захтевним ситуацијама.

Такође препознајемо да се ученици избеглице морају стално прилагођавати – новим школама, језицима, друштвеним нормама и академским очекивањима. Овај модул такође нуди идеје за помоћ ученицима да изграде своје адаптивне вештине у безбедном и подстицајном окружењу за учење.

У овом модулу, наставници ће истражити:

Шта значи бити професионално прилагодљив у мултикултуралним учионицама које инклузивно прихватају избеглице

Како развити флексибилно размишљање, планирање лекција и стратегије управљања понашањем

Како подржати ученике у изградњи отпорности и суочавању са променама

Како управљати непредвидивошћу без губитка структуре или благостања

Овде се не ради о импровизацији свега — ради се о изградњи система који реагују брзо и нуде структуру и простор. Ради се о томе да се одустане од контроле када је потребно и да се да предност могућностима уместо савршенству.

Модул укључује три кључне јединице:

Јединица 1: Флексибилни наставник – Професионална прилагодљивост у разноврсним учионицама

Јединица 2: Помагање ученицима да се снађу у променама и изграде отпорност

Јединица 3: Стварање адаптивних учионица – Уравнотежење структуре са флексибилношћу

Co-funded by
the European Union

Модул 5: Прилагодљивост и флексибилност

Јединица 1: Флексибилни наставник – Професионална прилагодљивост у разноврсним учионицама

У учионицама које су прилагођене избеглицама, ниједан дан – и ниједан ученик – никада није потпуно исти. Наставници се могу суочити са променљивим бројем ученика, језичким баријерама, понашањем повезаним са траумом или супротстављеним културним очекивањима. То нису знаци неуспеха – то је нова норма у многим учионицама широм света.

Бити флексибилан наставник не значи снижавање стандарда или одустајање од структуре. То значи бити у стању да прилагодимо своју наставу када је потребно, а да притом останемо утемељени у својим вредностима и циљевима. Ова јединица истражује шта значи бити професионално прилагодљив у пракси и како флексибилност може побољшати – а не ослабити – ефикасност наставе.

Кључни концепти

1. Прилагодљивост као професионална вештина

- Прилагодљивост је способност да се:

Конструктивно реагујте на промене или поремећаје

Измените стратегије наставе како бисте задовољили различите потребе

Останите мирни и сналажљиви под притиском

Учите и растете из нових ситуација

То је комбинација начина размишљања, планирања и праксе.

2. Веза са начином размишљања раста

Флексибилни наставници виде изазове као прилике за учење. Они питају:

„Шта могу следеће да покушам?“

„Шта функционише – и за кога?“

„Како да се прилагодим, а да не изгубим фокус?“

Керол Двекова концепција раста у начину размишљања наглашава да се вештине могу развијати током времена - а то укључује и прилагодљивост.

Модул 5: Прилагодљивост и флексибилност

Уобичајени сценарији који захтевају прилагодљивост

Ситуација | Флексибилан одговор

Нови ученик стиже на средину семестра без претходног школског искуства | Упарите га са другом, прилагодите очекивања и прво се фокусирајте на социјалну интеграцију
Неуспех лекције | Размислите, регрупишите се и преформулишите – питајте ученике шта им је уместо тога било потребно

Ученик се узнемири током групног рада | Понудите мирну алтернативу, проверите касније, прилагодите улоге ако је потребно
Долази до културног неспоразума | Искористите то као тренутак за учење, позовите на дијалог, покажите поштовање и радозналост

Стратегије за изградњу флексибилности

План за план Б: Имајте резервне задатке за ученике који заврше раније или имају потешкоћа.

Користите активности отвореног типа које се могу проширити или смањити.

Останите усмерени на ученика: Нека реакције ученика воде темпо и тон.

Редовно размишљајте: Шта је данас функционисало? Шта није? Шта ћу покушати следећи пут?

- **Рефлексија за наставнике**
- **Како обично реагујем на изненадне промене или поремећаје у свом наставном дану?**
Могу ли да идентификујем једну наставну праксу где бих могао/могла бити флексибилнији/флексибилнија?
- **Да ли својим ученицима показујем флексибилност?**

Зашто је ово важно

Прилагодљивост гради поверење. Ученици се осећају безбедније када њихов наставник реагује мирно и креативно, уместо у паници или фрустрацији. Такође, она моделира отпорност и вештине решавања проблема које посебно ученици избеглице стално развијају.

- Када наставници могу да се савијају без поломљења, они стварају учионице које су не само ефикасне већ и људске.

Модул 5: Прилагодљивост и флексибилност

Јединица 2: Помагање ученицима да се снађу у променама и изграде отпорност

Увод

- Студенти избеглице често се суочавају са сталним, сложеним променама пре, током и након доласка у нову земљу. Нова окружења, језици, друштвене норме и очекивања могу довести до стреса, конфузије или чак повлачења. Али уз праву подршку, студенти могу развити отпорност - способност да се прилагоде, опораве и ојачају након изазовних искустава.
- Ова јединица помаже наставницима да подрже ученике у суочавању са променама и у активном развијању вештина за сналажење у новим ситуацијама са самопоуздањем, креативношћу и емоционалном сигурношћу.

Кључни концепти

1. Шта је отпорност?

Отпорност није о томе да се „издржи“. То је способност да се:
Останите приземљени током транзиција
Оправите се од неуспеха
Тражите помоћ када је потребно
Прилагодите се непознатим ситуацијама са радозналошћу и самопоуздањем.

- Отпорност се може неговати — посебно у безбедним, подржавајућим учионицама.

2. Зашто су студентима избеглицама потребне адаптивне вештине

Студенти могу:

Улазак у учионице средином године са ограниченим језичким знањем
Борите се са нејасним очекивањима или непознатим рутинама
Носите емоционални стрес из прошле нестабилности

Прилагодљивост наставе им помаже:

Повратите осећај контроле

Развијте позитивне стратегије суочавања

Осећајте се способно и укључено

Co-funded by
the European Union

Модул 5: Прилагодљивост и флексибилност

Активности за изградњу прилагодљивости

Дневници емоција: Нека ученици пишу или цртају о једном изазову са којим су се суочили и како су на њега реаговали.

- **Играње улога отпорности:** Ученици одглумљују сценарије (нпр. пропуштање аутобуса, неразумевање домаћег задатка) и разматрају здраве реакције.
- **Табела промена:** Визуелни алат који прати недавне промене (нови друг из разреда, пресељење у учионици, промена распореда) и како их је разред заједно решио.

- **Језик у учионици за подстицање отпорности**
- „Ово је ново и заједно ћемо то схватити.“
- „Како можемо ово решити на другачији начин?“
- „У реду је осећати се несигурно – то је део учења.“

- **Рефлексија за наставнике**

Како да разговарам о променама у својој учионици?

- Које поруке дајем када нешто не иде по плану?
- Да ли моји ученици имају простора да вежбају доношење одлука и решавање проблема?

Зашто је ово важно

- Сваки ученик је другачији, и пут сваког ученика је јединствен. Али сви ученици – посебно они који су доживели расељавање – заслужују подршку у развоју унутрашњих алата који су им потребни за управљање променама, суочавање са неуспесима и веровање у своју способност за раст.

Када помажемо ученицима да идентификују своје снаге, размисле о својим изазовима и свакодневно се прилагођавају на мале начине, не предајемо само садржај. Учимо их храбрости, способностима и повезаности.

Co-funded by
the European Union

Јединица 3: Стварање адаптивних учионица – Уравнотежење структуре са флексибилношћу

- **Увод**

Учионица која се прилагођава потребама ученика може се прилагодити, а истовремено пружити јасну структуру и емоционалну сигурност. Ова равнотежа је кључна за учионице које инклузивно прихватају избеглице. Ученици који долазе из нестабилних или трауматичних околности често жуде за предвидљивошћу, али им је такође потребан простор за раст, опоравак и ангажовање сопственим темпом.

- Ова јединица се фокусира на дизајнирање окружења за учење која пружају стабилност без крутости - окружења која подржавају учење и емоционално благостање ученика.

- **Кључни концепти**

1. Шта је адаптивна учионица?

- Одзивна учионица је она у којој:
Праксе наставника одражавају потребе и разноликост ученика
Ученици се осећају виђено, чуто и безбедно
Флексибилност је уграђена у рутине, очекивања и активности учења
- Одговорна настава је намерна. Не ради се о импровизацији свега - ради се о стварању система који омогућавају мања прилагођавања, допринос ученика и инклузивно учешће.

1. 2. Зашто су студентима избеглицама потребни и структура и флексибилност

Многи студенти избеглице напредују са:

Јасна очекивања и рутине (смањују анксиозност и неизвесност)

Персонализована подршка (како би се студентима изашло у сусрет тамо где се налазе)

Флексибилни временски рокови и путеви (како би се прилагодили различитим почетним тачкама и потребама)

Модул 5: Прилагодљивост и флексибилност

Дизајнирање флексибилног окружења

Флексибилне зоне за седење или учење: Омогућавају кретање и сензорну регулацију.

Табле за избор: Дозволите ученицима да изаберу како ће демонстрирати учење.

- Визуелни знакови: Тајмери, иконе и пиктограми помажу у смањењу вербалног преоптерећења.
- Глас ученика: Редовни састанци у разреду или кутије за предлоге подстичу повратне информације и граде одговорност.
- Језик наставника за адаптивне учионице
- „Хајде да покушамо то на други начин.“
- „Можете изабрати како желите да започнете овај задатак.“
- „Шта би вам помогло да се осећате спремно да учите одмах?“

Рефлексија за наставнике

Где у мојој учионици ученици имају простора за избор?

- Да ли одговарам на потребе ученика или се чврсто држим планова?

Коју рутину бих могао учинити бржом, а да притом не изгубим структуру?

Зашто је ово важно

Структура без флексибилности може деловати контролно, а флексибилност без структуре може деловати хаотично. Прилагодљиве учионице спајају обоје, пружајући безбедност и избор, рутину и брзину реаговања.

Они говоре студентима: Овде сте безбедни. Овде сте поштовани. Овде можете расти – на свој начин и својим темпом.

Co-funded by
the European Union

REFINC

ПЛАНОВИ ЧАСОВА

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Назив активности: „Приче које се мењају – учење из промена“

- Циљеви учења
- До краја ове активности, ученици ће:
 - Идентификујте примере прилагодљивости и отпорности у личним или измишљеним причама
 - Развијте усмене или писане наративе који укључују ликове који се суочавају са променама
 - Користите дискусију и рефлексију да бисте упоредили начине на које се људи прилагођавају
 - Ојачајте емоционални вокабулар и експресивни језик
- Циљна група
 - Узраст: 10–15 година
 - Вишејезичне и мешовите класе
 - Ниво језика: Почетни до средњи (прилагодљиво уз визуелна средства/подршку)
- Потребни материјали
 - Штампане приче или картице са сценаријима промена (могу бити измишљене или инспирисане стварним животом)
 - Папир, оловке или таблете за писање/цртање
 - Визуелни вокабулар (емоције, радње, окружења)
 - Опционо: уређаји за снимање аудио/видео приповедања
- Трајање часа
- 45–60 минута

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

1. Увод: Шта значи прилагодити се? (10 мин)

Напишите реч „адаптирати“ на табли. Питајте:

- „Шта значи прилагодити се?“
- „Можете ли се сетити тренутка када је неко морао да промени свој план?“

- Испричајте кратку, једноставну причу (нпр. ученик који је морао да промени школу, неко ко се преселио у нови град или избеглица који је морао да научи нови језик).

- 2. Групна брејнсторминг: Прилагођавање променама (10 мин) У малим групама, ученици:

Наведите ситуације у којима се људи морају прилагодити (нпр. нова школа, сукоб, болест, неочекивани проблем)

- Разговарајте: „Како би се неко могао осећати у тој ситуацији?“ и „Шта би му могло помоћи да се прилагоди?“
- Обезбедите емоционални и акциони вокабулар за подршку.

3. Главни задатак: Направити „Причу о промени“ (25–30 мин)

Сваки ученик (или пар/група) бира тему или креира сопствену причу о лику који се суочава са променом.

Они пишу, цртају или глуме причу која одговара на:

Шта се променило?

Како се лик осећао?

Шта су урадили да се прилагоде?

Шта им је помогло да успеју?

Примери за брзо решавање:

Девојка се сели у нову земљу и не говори језик

Дечак губи ранац на путу до школе

Школски пројекат не иде по плану.

Co-funded by
the European Union

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

4. Круг дељења и емпатије (10–15 мин)

- Позовите ученике да поделе своје приче или глуме:
„Шта је помогло лику да се адаптира?“
„Је ли било лако или тешко? Зашто?“

Подстакните позитивне повратне информације користећи оквире реченица:

- „Допало ми се како је твој лик остао смирен када...“
„То ме је подсетило на време када сам морао...“

Савети за адаптацију

Користите шаблоне стрипова за ученике са слабијим вештинама писања
Омогућите приповедање на матерњем језику уз вршњачки превод или визуелни резиме

Дозволите ученицима да сниме своје приче ако су стидљиви да презентују уживо

Питања за анализу

Шта нам помаже да останемо мирни када се ствари промене?

Шта нам је потребно од других када се суочавамо са нечим новим?

- Како можемо помоћи школским друговима који се још увек прилагођавају?
- Очекивани резултати

Побољшан емоционални и наративни језик

Повећана свест о прилагодљивости и заједничким изазовима

Ојачана емпатија и повезаност са вршњацима

Вежбајте флексибилну комуникацију и заузимање перспективе

Co-funded by
the European Union

Назив активности: „Изазов флексибилног моста – инжењеринг под притиском“

Циљеви учења

До краја ове активности, ученици ће:

- Примените основне инжењерске концепте да бисте изградили једноставну структуру
- Вежбајте сарадњу, прилагодљивост и креативно решавање проблема
- Размислите о томе како реагују на изазове и променљиве услове
- Развијте истрајност и отпорност у суочавању са неуспесима

Циљна група

Узраст: 10–15 година

- Није потребно претходно инжењерско знање
- Ниво језика: Приступачно групама са различитим језицима уз визуелне приказе и моделирање

Потребни материјали

Грађевински материјал (нпр. сламке, папир, трака, гумене траке, спајалице, канап)

- Предмети који се користе као „тегови“ (мале књиге, играчке аутомобили, гумице)
- Тајмер или штоперица
- Радни листови за планирање и рефлексiju

Трајање часа
60 минута

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

1. Увод: Зашто се планови мењају? (5–10 мин)

Питајте:

- „Да ли сте икада морали да промените свој план зато што нешто није функционисало?“
 - „Шта отежава или олакшава прилагођавање?“

Представите идеју: „Данас ћемо тестирати колико је ваше размишљање флексибилно помоћу тимског изазова!“

2. Главни задатак: Изазов моста – 1. рунда (15 мин)

У малим групама, ученици морају да направе мост од једне клупе до друге користећи обезбеђени материјал.

Правила:

Мора да држи барем једну „тежину“ (нпр. гумицу или малу играчку)

- Без лепка или маказа
- Временско ограничење: 10–12 минута
- Ученици планирају, скицирају и граде.

• 3. Измени! Прилагоди се и побољшај – 2. рунда (15–20 мин)

- На пола пута (или после 1. рунде), уведите преокрет:
„Сада твој мост мора бити виши!“
„Сада мора да носи две тежине!“
„Можете користити само једну руку по особи!“

Ученици морају да се прилагоде и поново изграде. Нека осете изазов — али и узбуђење због тога што ће га схватити.

Co-funded by
the European Union

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

4. Тестирање и дискусија (10–15 мин)

Тестирајте сваки мост тако што ћете на њега поставити тегове. Славите СВЕ покушаје, не само успех.

Питајте:

„Какав је био твој план на почетку?“

„Шта се променило? Како сте реаговали?“

- „Шта је помогло вашем тиму да остане флексибилан?“
- Савети за адаптацију
- Користите визуелни упутствни лист за ученике са нижим језичким знањем
Понудите вршњачку подршку и моделирање за технике грађења
Фокусирајте повратне информације на труд, креативност и тимски рад, а не само на резултате

Питања за анализу

- Да ли је било лако променити план? Зашто или зашто не?
- Како је ваш тим поднео неочекиване промене?
- Шта нас ово може научити о решавању проблема у животу?

Очекивани резултати

Практично разумевање адаптације и флексибилности

- Побољшан тимски рад и толеранција на стрес
- Безбедно искуство „неуспеха“ као део раста
- Директан пренос у стварне ситуације где се планови морају променити

Co-funded by
the European Union

Назив активности: „Мењање ритмова, мењање облика – изражавање флексибилности кроз уметност и звук“

Циљеви учења

До краја ове активности, ученици ће:

- Истражите како музика и уметност одражавају промене и прилагодљивост
- Изразите емоције и искуства промена користећи боју, покрет и ритам
- Флексибилно реагујте на нове сигнале у креативном задатку
- Размислите о томе како је то мењати се, прилагођавати се и препуштати се току

Циљна група

- **Узраст: 8–14 година**
- Идеално за студенте са ограниченим језичким или писаним вештинама
- Наглашава невербално учешће и емоционално изражавање

Потребни материјали

Уметнички материјали (папир, бојице, боје, маркери, акварели)
Звучници и листа песама са различитим темпом/расположењима
Опционо: шалови или траке за кретање
Велики простор за папир или мурал (ако се ради у групама)

- **Трајање часа**
- **45–60 минута**

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

1. Увод: Како изгледа и звучи промена? (5–10 мин)

- Питајте:
 - „Какав је осећај када се нешто изненада промени?“
- „Шта радите када морате да испробате нешто ново?“
- Пустите два кратка музичка снимка - један тих и спор, један брз и енергичан.
- Питајте: „Како је то навело ваше тело да се креће? Које боје или облици одговарају сваком звуку?“

2. Уметност инспирисана музиком (15–20 мин)

Свирајте музички комад (без текста, различитог темпа).

- Ученици слушају и:
Користите боје, облике или линије да покажете шта чују и осећају
Може радити на појединачном или заједничком раду

После неколико минута, изненада промените музику. Питајте:

- „Како се твоја слика може променити уз музику?“

Можете ли охрабрити ученике да прилагођавају боје, потезе или простор како се расположење мења?

• 3. Пауза за кретање – Разтегните тело! (5–10 мин)

- Користите музику и једноставна упутства да бисте водили ученике кроз:
Истезање уз спору музику
Скакање или махање у брзим ритмовима
Слободно кретање са шалом или траком

Фокусирајте се на реаговање, а не на извођење. Нека осете како се прилагођавају музици.

Co-funded by
the European Union

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

4. Завршна размена и рефлексija (10–15 мин)

Позовите ученике да поделе:

- Њихова уметничка дела
- Једна реч или гест о томе како је било променити се
- Дискутујте:
 - „Да ли је било тешко или забавно променити цртеж или покрете?“
- „Како сте остали флексибилни?“

Савети за адаптацију

- Понудите визуелне картице емоција које се упарују са музиком или бојама
- Дозволите опције цртања, покрета или само музике на основу удобности
- Нека ученици раде у тишини или у паровима ако су преоптерећени звуком.

Питања за анализу

Шта вам помаже да останете мирни када се нешто промени?

- Шта волиш код испробавања нечег новог?

Може ли нам флексибилност помоћи да боље учимо?

- Очекивани резултати

Емоционално изражавање кроз креативне, мултисензорне начине доживљавања

- Повећана удобност са променама у окружењу које не представља опасност
- Ојачана способност праћења променљивих знакова и прилагођавања са самопоуздањем

Зближавање са вршњацима кроз заједничку игру и рефлексiju

Co-funded by
the European Union

REFINC

Процена

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Јединица 1: Флексибилни наставник

Шта значи бити прилагодљив наставник?

- А. Увек се држећи првобитног плана
- Б. Промена стила наставе на основу потреба ученика
 - С. Избегавање повратних информација од студената
 - ☒ Тачно: Б
- Размишљање усмерено ка расту помаже наставницима:
 - А. Избегавајте неуспех
 - Б. Држите се једне стратегије
 - С. Учите из изазова и прилагођавајте се
 - ☒ Тачно: С

Која је корисна стратегија када час не иде по плану?

- А. Кривите студенте
- Б. Размислите и прилагодите се за следећи пут
- Ц. Поновите исту лекцију
 - ☒ Тачно: Б

Која од ових ситуација захтева флексибилност?

- А. Ученици завршавају свој рад брже него што се очекивало
- Б. Разред нема домаћи задатак
- С. Сви одмах разумеју упутства
 - ☒ Тачно: А

Зашто је прилагодљивост важна у учионицама које инклузивно раде са избеглицама?

- А. Сваки ученик учи на исти начин
- Б. Потребе за учењем и ситуације могу се изненада променити
- С. Ученици морају запамтити више садржаја
 - ☒ Тачно: Б

Јединица 2: Помагање ученицима у изградњи отпорности

Шта значи „отпорност“?

- А. Брзо одустајање
- Б. Избегавање нових искустава
- С. Опоравак након изазова
 - ☒ Тачно: С

Зашто би студенти избеглице могли имати проблема са променама?

- А. Они не воле школу
- Б. Прилагођавају се многим новим стварима одједном
 - Ц. Више воле да буду сами
- ☒ Тачно: Б

Који је један од начина да се помогне ученицима да вежбају прилагодљивост?

- А. Игноришите њихова осећања
- Б. Подстицање решавања проблема и избора

С. Избегавајте да им дајете изазове

- ☒ Тачно: Б

Активност у учионици која подржава отпорност може:

- А. Укључите размишљање и дељење

Б. Фокусирајте се само на памћење

С. Избегавајте учешће ученика

- ☒ Тачно: А

- Ученици се осећају сигурније када:

А. Кажњени су за грешке

- Б. Подржано им је да уче из грешака

Ц. Није им дата одговорност

- ☒ Тачно: Б

Јединица 3: Прилагодљиве учионице

Шта је „одзивна учионица“?

А. Учионица која мења структуру сваког дана

- Б. Учионица која уравнотежује структуру и потребе ученика
- С. Учионица без икаквих правила

- ☒ Тачно: Б

- Која од следећих опција подржава адаптивну учионицу?

- А. Крути распореди
- Б. Глас ученика и флексибилне рутине
- С. Доношење одлука само од стране наставника

- ☒ Тачно: Б

- Који је пример флексибилности у структури учионице?

- А. Дозвољавање студентима да бирају како ће презентовати свој рад
- Б. Присиљавање свих ученика да раде на исти начин
- С. Увек праћење фиксног плана

- ☒ Тачно: А

Како визуелна помагала могу подржати флексибилност?

А. Збуњују ученике

Б. Помажу ученицима да боље разумеју промене

С. Они отежавају рутине

- ☒ Тачно: Б

Процена

Која од ових граница је здрава?

- А. Примање пословних позива током породичне вечере
- Б. Избегавање тешких разговора
- С. Неодговарање на нехитне имејлове после 18 часова
- ☒ Тачно: С

Наставници би требало да практикују бригу о себи јер:

- А. Опционо је, али је лепо имати
- Б. Помаже им да остану емоционално и ментално здрави
- С. Изгледа добро на проценама
- ☒ Тачно: Б

Пријаве вршњака помажу тако што:

- А. Стварање конкурентног окружења
- Б. Спречавање ученика да узнемиравају наставника
- С. Смањење изолације и дељење емоционалног оптерећења
- ☒ Тачно: С

Општи преглед

Која је сврха „кутије за смирење“ у учионици?

- А. Систем награђивања
- Б. Место за складиштење неискоришћеног материјала
- С. Алат за емоционалну саморегулацију
- ☒ Тачно: С

Коју врсту учења промовише социјално-емоционално образовање (СЕЛ)?

- А. Пасивно памћење
- Б. Емоционални, друштвени и међуљудски развој
- С. Само механичке вештине
- ☒ Тачно: Б

Која активност најбоље подржава наставу осетљиву на трауму?

- А. Јавна дисциплина
- Б. Дневне емоционалне провере
- С. Временски ограничени квизови
- ☒ Тачно: Б

Зашто су уметност и музика корисне у психосоцијалном учењу?

- А. Помажу у памћењу чињеница
- Б. Они нуде невербално изражавање емоција
- С. Они одвлаче пажњу ученика од њихових проблема
- ☒ Тачно: Б

Учионица са увидом у трауму:

- А. Потпуно избегава емотивне теме
- Б. Фокусира се само на понашање
- Ц. Промовише безбедност, поверење и повезаност
- ☒ Тачно: С

Које од ових одражава одговорну наставу?

- А. Игнорисање повратних информација студената
- Б. Прављење малих промена на основу запажања
- С. Одбијање да промените свој план часа
- ☒ Тачно: Б

Општа примена и питања заснована на лекцији

- У активности „Приче које се мењају“, ученици вежбају:
- А. Памћење вокабулара
- Б. Писање о промени и емоционалном расту
- С. Преписивање реченица
- ☒ Тачно: Б

Која је била сврха „Изазова флексибилног моста“?

- А. Тест меморије
- Б. Вежбајте правила писања
- С. Промовисање тимског рада и прилагођавање променама
- ☒ Тачно: С

Како је музика подржала прилагодљивост на часу уметности?

- А. Натерало је ученике да мирно седе
- Б. Подстицало је реаговање облицима и покретима
- С. То их је одвратило од задатка
- ☒ Тачно: Б

Која фраза подстиче флексибилност ученика?

- А. „Постоји само један начин да се ово уради.“
- Б. „Хајде да покушамо заједно на други начин.“
- Ц. „Не тражите помоћ.“
- ☒ Тачно: Б

Који од ових исхода одражава успех у овом модулу?

- А. Ученици никада не греше
- Б. Ученици се носе са неуспесима уз подршку и креативност
- С. Наставници избегавају промене
- ☒ Тачно: Б

Модул 6: Изградња и интеграција заједнице

ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Увод

Заједница наспрам друштва

Заједница је блиско повезана група која дели вредности и јаке односе, док је друштво шира структура међусобно повезаних појединаца и институција. Разумевање ове разлике је кључно у образовању, посебно за подршку ученицима избеглицама, који се могу суочити са проблемима са припадношћу због нарушених веза у заједници.

Значај заједнице у школама

Стварање заједнице у учионици подразумева неговање односа, успостављање заједничких циљева и неговање осећаја припадности. Наставници морају намерно да граде позитивно, инклузивно окружење у којем се сваки ученик, посебно избеглице, осећа добродошло, цењено и подржано.

Кључне компоненте јаке заједнице у учионици

Заједничке вредности и циљеви: Поштовање, емпатија и сарадња уједињују учионице и покрећу академски и друштвени успех.

Осећај припадности: Емоционална веза јача ангажовање и отпорност, што је кључно за ученике избеглице који се сналазе у непознатим окружењима.

Односи: Позитивни односи између наставника и ученика и вршњака су темељни. Наставници морају разумети индивидуалне потребе, неговати поверење и подстицати инклузивне интеракције са вршњацима.

Мање заједнице и групна динамика

Унутар учионица, мање друштвене групе се природно формирају око заједничких интересовања или порекла. Иако ове подзаједнице могу да пруже подршку, оне такође могу ризиковати искљученост или поделу ако нису намерно интегрисане у ширу културу учионице.

Изазови за студенте избеглице

Студенти избеглице често се боре са:

Језичке баријере отежавају комуникацију и учешће.

Културни неспоразуми стварају социјалну дистанцу.

Траума која утиче на поверење и емоционално благостање.

Недостатак заједничких искустава, што отежава изградњу односа.

Co-funded by
the European Union

Модул 6: Изградња заједнице и интеграција

Јединица 1 - Разумевање интеграције наспрам асимилације

Интеграција је динамичан двосмерни процес који укључује међусобну адаптацију и ученика избеглица и заједнице домаћина. За разлику од асимилације, која захтева да избеглице напусте свој културни идентитет, интеграција вреднује разноликост и инклузивност, јачајући друштвену кохезију.

Процес интеграције

Почетно прилагођавање: Усвајање језика, културна оријентација, емоционална подршка.

Изградња веза: Развијање односа са вршњацима и наставницима, ангажовање породица.

Учешће: Академско и друштвено ангажовање кроз активно учење и ваннаставне активности.

Дугорочна инклузија: Одрживи односи, културна размена, академска достигнућа и допринос заједници.

Разумевањем ових фаза, едукатори могу боље подржати пут ученика избеглица ка пуној интеграцији и припадности.

Јединица 2 - Шта је вршњачка подршка?

Вршњачка подршка је међусобно охрабривање и помоћ између ученика, заснована на заједничким искуствима. Она промовише емоционално благостање, отпорност и јачи осећај заједништва, кључне факторе у интеграцији ученика избеглица.

Улога вршњачке подршке у интеграцији

Вршњачки односи помажу ученицима избеглицама да превазиђу изолацију, премости културне и језичке баријере и развију основне друштвене вештине.

Пријатељства која се стварају кроз вршњачку подршку подстичу осећај припадности и побољшавају и емоционалне и академске резултате.

Препреке у изградњи односа са вршњацима

Губитак успостављених пријатељстава због расељавања.

Тешкоће у успостављању нових веза у непознатим окружењима.

Ризик од вршњачке виктимизације, социјалне изолације и емоционалне патње.

Поремећене путање социјалног и емоционалног развоја.

Co-funded by
the European Union

Модул 6: Изградња и интеграција заједнице

Разумевање динамике вршњака

- Вршњачке интеракције су сложене и могу бити под утицајем друштвених хијерархија и групне динамике. Васпитачи морају структурирати могућности за смислено ангажовање, као што су групни рад и друштвени догађаји, истовремено обезбеђујући инклузивно, културно осетљиво окружење.
- Стратегије за неговање вршњачке подршке
- Пројекти колаборативног учења.
- Културно одговорни наставни материјали.
- Образовање за решавање конфликта.
- Подстицање отворене комуникације и активности изградње поверења.
- Осмишљавање програма вршњачког менторства

- Креирање успешног програма вршњачког менторства подразумева:
 - Дефинисање јасних циљева усклађених са напорима за интеграцију.

Избор емпатичних, разноврсних ментора.

Пружање свеобухватне обуке из области комуникације, културне осетљивости, решавања сукоба и емоционалне подршке.

- Пажљиво упаривање ментора и ученика.
- Праћење напретка и континуирано побољшање.
- Вршњачко менторство нуди ученицима избеглицама неопходно вођство, пријатељство и узоре унутар школске заједнице.

Co-funded by
the European Union

REFINC

ПЛАНОВИ ЧАСОВА

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Ученици јачају вокабулар и друштвене вештине кроз динамично кретање и тимски рад. Означени играчи се „замрзавају“, а другови из разреда морају да их „одмрзну“ правилном употребом нових речи или фраза. Сарадња, брзо размишљање и инклузивно учешће су кључни. Вокабуларске подстицаје се приказују дигитално, а тајмер структурира енергичне рунде. Након тога, дигитални квиз или видео рефлексција бележе исходе учења. Игра трансформише језичку праксу у живахан, подржавајући групни изазов који гради језичко самопоуздање и дух заједништва.

Пре него што пређете на спровођење активности, уверите се да сте припремили:

Простор:

Велики, безбедан, отворен простор (у затвореном или на отвореном).

- Уклоните све препреке које би могле проузроковати спотицање или судар.

Материјали:

2–3 мараме, шарени подбрадници или штампане значке „Чаробњак за језик“ за оне који обележавају.

- Картице са вокабуларом/фразама постављене по учионици (опционо).
- Приступ дигиталном екрану (пројектор, паметна табла, таблет ако је могуће) који приказује:

Листе вокабулара

- Визуелне банке речи
- Почетци реченица

Једноставна апликација за тајмер (на телефону, таблету или рачунару) за управљање рундама игре (нпр. рунде од 5 минута).

- (Опционо) Kahoot, Quizlet или Blooket за обнављање вокабулара пре или после игре.

Припрема (пре активности):

Ослободите простор за игру: Померите столове/клубе у страну ако сте у затвореном простору; означите границе ако сте напољу.

1. Изаберите циљни вокабулар: Изаберите 10–15 речи/фраза релевантних за садржај часа (прикажите на екрану или поделите одштампане материјале ако техничар није доступан).
2. Припремите чаробњаке: Изаберите 2–3 ученика као почетне чаробњаке. Дајте им шалове или значке да би се разликовали.

1. Подесите тајмер: Отворите апликацију тајмера да бисте управљали рундама од 5 минута.

Co-funded by
the European Union

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Како представити активност:

- Окупите ученике у круг (ако је могуће, стојећи да бисте их подстакли). На пример: „Данас ћемо вежбати нове речи на потпуно другачији начин! Трчаћемо, смејаћемо се и говорити у исто време.“

- Брзо поставите причу и правила (користите тон приповедања, анимирани глас):
- У овој игри, неки од вас ће постати језички чаробњаци! Ваша мисија: замрзнути своје школске другове магичном ознаком!
- Али — имамо тајну чаролију да прекинемо замрзавање...
- Да бисте ослободили залеђеног пријатеља, ви и ваш партнер морате да користите своје нове речи. Ако правилно користите магијски језик — „Пуф!“ — чаролија је разбијена.
- Покажите им неколико физичких демонстрација:

Како нежно обележавати („лептир прсти“).

- Како стоје смрзнути студенти (руке раширене као статуа).

Како два спасиоца држе руке око смрзнутог пријатеља и изговарају реч или реченицу.

- Објасните како успех функционише: „Успевамо заједно — нема победника, нема губитника. Циљ је да сви говоре и да се крећу! Ако неко заборави реч, можемо му помоћи!“

Прикажите банку вокабулара (ако користите екран или таблу):

„Види! Имаш чаробне речи које ће ти помоћи — и можеш да питаш другарицу из разреда ако заборавиш.“

Дајте мотивациони закључак пре него што почнете: „Спремни да будете храбри, љубазни и да се забавите са језиком? Хајде да кренемо!“

Co-funded by
the European Union

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. Покрените игру

Викните „Напред!“

Чаробњаци почињу да јуре и обележавају.
Ученици почињу да се крећу и спасавају.

2. Управљајте енергијом

Шетајте околу, навијајте за играче.
Хвалите одређена понашања

3. Подржите ученике са потешкоћама

Ако неко има потешкоћа да говори:

Покажите на банку речника.

Прошапните пример.

Замолите другог ученика да вам помогне.

4. Ротирајте чаробњаке

Након 5 минута (тајмер звони), замрзните игру.

Изаберите 2–3 нова чаробњака из групе играча који нису чаробњаци.

Настави репродукцију.

5. Пратите инклузију

Уверите се да су сви укључени.

Нежно позовите стидљиве ученике да се упаре са јачим вршњацима.

6: Заустави игру

Звони звоном или свирни у звиждук, заврши игру.

Поново окупите ученике у круг (пожељно је да овај пут седе да се смире) и питајте:

Фокус на језик:

„Коју реч или фразу сте најлакше запамтили?“

„Коју реч си највише чуо/чула током игре?“

„Да ли је било лакше или теже говорити када си помагао пријатељу?“

Фокусиран на социјално/емоционално:

„Како си се осећао/ла када те је неко дошао спасити?“

„Ко вам је данас помогао — и како сте се осећали?“

„Како си данас помогао/ла некоме другом?“

Мета-рефлексија (повезивање са већим учењем):

„Зашто је лакше учити када се играмо заједно?“

„Шта можемо да урадимо следећи пут да бисмо били сигурни да сви говоре још више?“

Co-funded by
the European Union

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

У овој STEM-фокусираној активности предиктивног читања, ученици усавршавају научно размишљање, логичко закључивање и вештине разумевања предвиђајући исходе у научним, технолошким или математичким текстовима. Користећи доказе из информативних текстова или проблемских сценарија, ученици предвиђају развој догађаја, формулишу хипотезе и оправдавају своје резонување. Радећи заједно, они развијају аналитичко резонување и вештине критичке дискусије, трансформишући читање у активан процес научног истраживања и истраживања.

- **ПРЕ НЕГО ШТО ПРЕЂЕТЕ СА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈОМ:**

- Простор:
- Редовна учионица са флексибилним распоредом седења за рад у групама или у пару.

Бела табла или простор на зиду за лепљиве белешке.

Материјали:

Кратак текст везан за науку или технологију (штампани или пројектовани), нпр.:

Прича о научном открићу

Временска линија технолошких изума

Математички проблем са отвореним завршетком

Бела табла или флипчарт и маркери.

- Папир са графиконима за категорије предвиђања.
- Лепљиве белешке.
- Одштампани радни листови за предвиђање (опционо).
- (Опционо) Дигитални пројектор или платно за приказивање текста и предвиђања.

- Припрема (пре активности):
- Изаберите одговарајући текст:
- Пример: „Шта ће се десити након што се уведе нова технологија?“
- Пример: „Шта би могло бити решење за овај научни проблем?“

- Припремите наслове предвиђања:
- Научни процеси
- Технолошки резултати

Математички путеви решавања проблема

- Поделите лепљиве белешке и маркере за предвиђања.

Поставите радни простор: Распоредите столове за лакшу дискусију.

Co-funded by
the European Union

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

КАКО ПРЕДСТАВИТИ АКТИВНОСТ:

Корак 1: Окупите ученике

Распоредите ученике у мање групе или парове.

- Енергизирајте групу активним, радозналим тоном.

Корак 2: Загревање (говор наставника):

- „Научници и инжењери увек предвиђају!“

Пре него што заврше експеримент, погађају шта би се могло десити на основу трагова које већ знају.

Данас сте ВИ научници! Ви ћете предвидети шта ће се следеће десити у стварној STEM ситуацији.

- Корак 3: Објасните правила:

„Читаћемо о ситуацији из науке, математике или технологије.“

- „У одређеним тренуцима, застаћете, размислити и предвидети шта би се могло догодити.“

„Мораћете да објасните ЗАШТО тако мислите — баш као прави истраживачи.“

Корак 4: Мотивишите учешће:

"Нема погрешних предвиђања - само паметно размишљање засновано на доказима!"

Co-funded by
the European Union

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. Увод у научно предвиђање (5 минута)

- Укратко објасните како су предвиђања научне хипотезе засноване на запажањима.
- Загревање у дискусији:
 - „Шта инжењери раде пре него што тестирају нешто ново?“
 - „Како научници погађају исход експеримента?“

2. Читање и почетна предвиђања (10 минута)

- Прочитајте наглас (или нека ученици читају у себи) текст усмерен на STEM. Паузирајте на логичним тачкама:
- Ученици појединачно записују своја предвиђања на лепљивим папирићима. Додају образложење („Мислим да је X због до сада примећеног Y.“). Брзе групне дискусије упаривања (упоредите предвиђања, сложите се/не сложите се).

3. Организовање и упоређивање предвиђања (5 минута)

- Ученици лепе лепљиве белешке под категоријама:
 - Научни резултати
 - Технолошке промене
 - Математичка решења
- Водите кратку дискусију о различитим приступима размишљању.

4. Континуирано читање и процена предвиђања (10 минута)

- Наставите са читањем да бисте открили прави научни или математички исход. Олакшајте поређење:
 - „Која су предвиђања била тачна?“
 - „Који су трагови били корисни?“
 - „Да ли је било изненађујућих резултата?“

РЕФЛЕКСИЈА НАКОН АКТИВНОСТИ

Фокус на језик и резонување:

- „Који докази су вам помогли да направите бољу предвиђање?“
- „Да ли је било лакше предвидети када сте користили научно или математичко размишљање?“

Фокусиран на социјално/емоционално:

„Како вам је слушање туђих идеја помогло да побољшате своје размишљање?“
Да ли сте променили своју прогнозу након разговора са својим тимом?

- Мета-рефлексја (повезивање са учењем у стварном свету):

„Зашто су вештине предвиђања важне за научнике, инжењере или математичаре?“

„Како нам ова метода помаже да разумемо нове проблеме у стварном животу?“

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

Затамњена поезија трансформише постојеће текстове у визуелну уметност и поезију, премошћујући језик, уметност и креативно самоизражавање. Ученици бирају значајне речи из штампаних материјала, креативно их изолују и илуструју своје изборе уметничким дизајном. Процес подстиче критичко размишљање, семиотичко истраживање и уметничку слободу. Ученици користе физичке или дигиталне медије да би створили визуелно упечатљиве песме, комбинујући књижевну креативност са визуелним језиком пластичних уметности, подстичући дубоко ангажовање и мултимодално изражавање.

• ПРЕ НЕГО ШТО ПРЕЂЕТЕ СА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈОМ:

Простор:

Креативни радни простор:

Столови и столице су распоређени за рад у малим групама.

Приступ зидовима или таблама за приказивање завршних радова.

Материјали:

- Старе књиге, новине или штампани чланци (једна страница по ученику).

Црни маркери, обојене оловке, оловке и фломастери.

- Бела трака или течност за корекцију (опционо).

Папир за цртање или празни листови за додатне уметничке радове.

(Опционо) Таблети или рачунари са алатима за дигитални дизајн као што су:

- Канва
- Гугл цртање
- Бесплатни онлајн генератори поезије о затамњењу.

- Звучници или тиха инструментална музика у позадини (за стварање уметничке атмосфере).

Припрема (пре активности):

Изаберите материјале:

Сакупите оштећене, застареле одштампане странице (или прештампане текстове из јавног власништва).

Припремите уметнички прибор:

Поставите столове са маркерима, оловкама, белилом и папиром.

Подешавање технологије (опционо):

Отворите Canva, Google Draw или апликацију за поезију са затамњењем ако користите дигиталне опције.

Створите инспиративну атмосферу:

Пуштајте мирну, инструменталну музику у позадини током фазе стварања уметничког дела (опционо, али се топло препоручује).

Co-funded by
the European Union

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

КАКО ПРЕДСТАВИТИ АКТИВНОСТ

Корак 1: Окупите ученике

Окупите ученике у кругу или око њихових столова.

Корак 2: Загревање (говор наставника):

„Данас ћете постати и писци и визуелни уметници.“

Нећете почети од нуле — ваше песме и слике ће се појавити из скривених речи унутар старих текстова.

- Открићете скривена значења и претворићете их у прелепу уметност!

Корак 3: Јасно објасните правила:

„Добићете случајну страницу.“

Прво, брзо скенирате и заокружујете занимљиве речи.

Затим, те речи обликујете у песму или поруку.

- Коначно, зацрнићеш остатак — и уметнички украсићеш своју песму!

Корак 4: Мотивишите групу:

- „Нема погрешних одговора. Сваки избор који направите — речима или уметношћу — показује вашу јединствену креативност!“

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА:

1. Увод и подешавање (5 минута)

Објасните шта је поезија затамњења (ако је могуће, покажите неколико инспиративних визуелних примера).

Уведите семиотику полако:

- „Свака реч и слика коју сачувате или обришете има значење. Ви стварате нова значења.“

2. Откривање речи и почетни избор (5–10 минута)

Поделите одштампане странице.

Ученици скенирају страницу:

- Брзо заокружите или подвуците око 15-20 речи које им привуку пажњу — без превише размишљања.
- Фокусирајте се на инстинкт и осећај.

Co-funded by
the European Union

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

3. Усавршавање и структурирање песме (5–10 минута)

Ученици гледају изабране речи и сређују их у смислен редослед:

- Формирајте реченице или апстрактне изразе.
- Могу да читају слева надесно, одозго надоле или креативно по страници.

- Зацрните све речи које не желе, користећи:
- Црни маркери

Креативне илустрације

Сенчење у боји

- 4. Уметничко побољшање и визуелно значење (5 минута)
- Ученици претварају своје затамњење у уметничко дело:
- Додајте цртеже, облике, боје које истичу тему песме.

Користите шаре, оквире или тематске цртеже.

- Нагласите емоције и идеје избором боја.

Ако је дигитално: Ученици креирају визуелну поезију користећи Canva или Google Draw.

- 5. Дељење и рефлексива (5 минута)
- Ученици укратко представљају свој уметнички рад и, ако желе, наглас читају своју песму.

- Фацилитатор води дискусију:
- „Која неочекивана значења сте открили?“

„Како су визуелни елементи променили осећај ваше песме?“

- „Да ли би ова песма постојала без скривеног текста?“

Co-funded by
the European Union

REFINC

Процена

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Који је главни циљ ознаке „Language Wizards“?

- А) Да запамте спискове за правопис Б) Да динамички вежбају вокабулар кроз кретање и тимски рад Ц) Да се индивидуално такмиче за поене
- Тачан одговор: Б

Како се замрзнути ученик може одмрзнути током игре?

- А) Тихим седењем Б) Спасавањем од стране једног партнера користећи било коју реч Ц) Два ученика заједно изговарањем исправне речи или фразе из речника
- Тачан одговор: Ц

Шта наставник приказује да би подржао ученике?

- А) Списак граматичких правила Б) Вокабуларски подстицаји на дигиталном екрану или табли Ц) Табела са резултатима која приказује поене
- Тачан одговор: Б

Зашто ученици раде у паровима како би спасили своје школске другове?

- А) Да би игра била тежа Б) Да би се подстакло тимски рад и заједнички говор Ц) Зато што једна особа није довољна

Тачан одговор: Б

Која је кључна улога наставника током игре?

А) Строго исправљати ученике када греше Б) Само посматрати у тишини Ц) Подржавати ученике који се боре и славити њихов успех

Тачан одговор: Ц

О чему се углавном ради у предиктивном читању?

А) Необично погађање шта ће се даље десити Б) Прављење логичких предвиђања на основу доказа Ц) Сумирање целе приче

Тачан одговор: Б

У STEM текстовима, предвиђања су најчешће слична:

А) Хипотезе

Б) Мишљења Ц) Лична осећања

Тачан одговор: А

Шта се ставља на лепљиве белешке током предиктивног читања?

А) Цртеж лика Б) Предвиђања и оправдања Ц) Личне приче

- Тачан одговор: Б

- Шта се дешава након што ученици направе своја предвиђања?

А) Игноришу прави крај Б) Упореджују своја предвиђања са стварним исходом Ц) Одбацују своја предвиђања

- Тачан одговор: Б

На чему се највише фокусира током рефлексije у предиктивном читању?

А) Окривљавање погрешних претпоставки Б) Слављење логичког размишљања и коришћења доказа Ц) Памћење имена ликова

- Тачан одговор: Б

- Шта је поезија затамњења?

А) Писање песме од нуле Б) Откривање поезије унутар постојећих текстова зацрњивањем речи Ц) Преписивање познате песме

- Тачан одговор: Б

- Који је први корак у поезији затамњења?

А) Пажљиво читање целе странице Б) Брзо прегледавање и заокруживање занимљивих речи Ц) Бирање само дугих речи

Тачан одговор: Б

Како студенти претварају своје песме о затамњењу у визуелну уметност?

А) Остављањем позадине празном Б) Бојењем, цртањем или дизајнирањем око изабраних речи Ц) Сечењем странице на делове

Тачан одговор: Б

Која врста музике се препоручује током сесије поезије у време неактивности?

А) Гласна поп музика

Б) Инструментална, мирна музика у позадини Ц) Без икакве музике

Тачан одговор: Б

Који је опциони дигитални алат који студенти могу да користе за поезију у затамњењу?

А) Canva или Google Draw

Б) Ексел Ц) Гугл календар

Тачан одговор: А

Зашто је важно да овакве активности буду групно оријентисане?

А) Да би игре биле краће Б) Да би се подстакла сарадња и развиле друштвене вештине Ц) Да би активности биле конкурентније

- Тачан одговор: Б

У ознаци „Чаробњаци за језике“, зашто је ротирање чаробњака важно?

- А) Да се свима пружи шанса да воде и остану активни Б) Да се игра учини збуњујућом Ц) Да се изаберу фаворити
- Тачан одговор: А

У предиктивном читању, ако је ваше предвиђање било погрешно, на шта би требало да се фокусирате?

А) Узнемиреност Б) Разумевање како су нове информације промениле ствари Ц) Кривити причу

- Тачан одговор: Б

- Какву улогу уметност игра у поезији затамњења?

А) Одвлачи пажњу од речи Б) Појачава и продубљује значење песме Ц) Само је опционо и није важно

Тачан одговор: Б

Који је један кључни исход који се очекује у све три активности?

А) Савршени одговори Б) Креативно изражавање, сарадња и критичко размишљање Ц) Победа над колегама из разреда

Тачан одговор: Б

Модул 7: Иновативна и ангажована настава

Укључивање иновативних метода наставе је кључно за стварање инклузивног окружења за учење, посебно за ученике избеглице. Ове методе имају за циљ да осигурају да сви ученици, без обзира на њихово порекло, могу да напредују у учионици. Подстицањем окружења креативности и флексибилности, едукатори помажу у изградњи самопоуздања, промовишу академски успех и осигуравају да се ученици осећају добродошло. Кључне стратегије укључују адаптивна окружења за учење, колаборативно учење и мултикултуралне учионице. Системи вршњачке подршке такође играју суштинску улогу у промоцији инклузије. Методе као што је учење засновано на пројектима (PBL) подстичу ученике да се укључе у сценарије из стварног света, помажући им да критички размишљају и раде заједно.

Јединица 1. Преглед учења заснованог на пројектима (УЗП)

PBL се фокусира на ангажовање ученика кроз детаљне пројекте из стварног света који подстичу решавање проблема, критичко размишљање и практично учење. Ученици активно истражују сложене проблеме, спроводе истраживања и презентују своја открића, чинећи учење релевантнијим. Кључне карактеристике PBL-а укључују релевантност за стварни свет, учење усмерено на ученике, приступе засноване на истраживању и сарадњу. Ова метода такође подстиче интердисциплинарно учење, где се више предмета интегрише у пројекат, као што је комбиновање науке, математике и друштвених наука. Поред тога, повратне информације и рефлексивна играју кључну улогу у помагању ученицима да усаврше своје разумевање.

- **Осмишљавање часова заснованих на пројектима**

Наставници треба да ускладе пројекте са циљевима учења, користећи изазове из стварног света који буде радозналост ученика. На пример, пројекти се могу фокусирати на дизајнирање одрживих решења за локалне заједнице. Планирање треба да укључује структурирање пројектата у управљиве фазе, подстицање тимског рада, пружање континуиране подршке и коришћење аутентичне процене. Сарадња је од виталног значаја јер помаже у развоју комуникацијских вештина, док се креативност подстиче нуђењем ученицима избора у начину на који презентују своје пројекте.

Модул 7: Иновативна и ангажована настава

Методологија Brainfinity као пример учења заснованог на пројектима и учења заснованог на проблемима

Brainfinity је иновативна образовна метода која користи задатке у детективском стилу како би развила вештине решавања проблема, критичког размишљања и истраживања код ученика. Она иде даље од памћења, урањајући ученике у изазове из стварног живота који развијају знање корисно и у школи и у свакодневном животу. Brainfinity задаци су веома мотивишући и за ученике и за наставнике, подржавајући модел Образовања 4.0 тако што наставнике чине активним, креативним члановима тима.

Молимо вас да погледате Brainfinity методологију за више детаља и пронађете ресурсе о теоријским и практичним аспектима методологије на овом линку.

1. Једна врста задатка Brainfinity – RDA (Research and Data Analysis) – фокусира се на истраживање и интерпретацију података, наглашавајући руковање подацима и критичко размишљање.

Кораци за креирање проблема RDA Brainfinity заснованог на субјекту:

Идентификујте исход учења – Изаберите једну вештину или циљ знања на који ћете се фокусирати.

Истраживање – Прикупите примере и податке из стварног света како бисте задатак учинили релевантним (нпр. израчунавање запремине стварне гомиле песка у облику купе, видети пример испод).

Формулишите проблем – Направите јасан, занимљив изазов који захтева од ученика да прикупе податке и примене своје знање.

Развијте наратив – Додајте причу из стварног живота или визуелни материјал како бисте проблем учинили разумљивијим и мотивишућим.

Идентификујте све исходе учења – Након осмишљавања задатка, наведите све компетенције које он развија, користећи Блумову ревидирану таксономију као водич. Што се више исхода обрађује, проблем је изазовнији и вреднији.

Пример: „Док шетате двориштем грађевинске фирме, приметите гомилу песка која веома подсећа на купу. Компанија треба да процени запремину песка како би утврдила колико је још потребно за предстојећи пројекат. Ваш задатак је да измерите или пронађете потребне податке и примените формулу запремине купе како бисте израчунали укупну количину песка у гомили.“

Co-funded by
the European Union

Модул 7: Иновативна и ангажована настава

Јединица 2. Осмишљавање и имплементација ефикасних програма обуке наставника

Ефикасна обука наставника је неопходна за подстицање успешног усвајања иновативних метода наставе. Да би се осигурало да су наставници опремљени за примену ових метода, програми обуке треба да се фокусирају на вршњачку сарадњу, инклузивно образовање и професионални развој.

- Иновативне и занимљиве методе наставе
- Обука наставника требало би да истражи прелазак са традиционалних приступа усмерених на наставника ка учењу усмереном на ученика. Ова промена омогућава ученицима да преузму активну улогу у свом образовању, прелазећи са пасивног усвајања информација на ангажовање у решавању проблема и колаборативном учењу. Ово је посебно релевантно за ученике избеглице, који често имају користи од флексибилне, диференциране наставе која задовољава различите потребе учења.
- Спровођење активности у настави ученика избеглица нуди мноштво значајних користи које се баве њиховим јединственим потребама и изазовима.

• Врсте образовних активности:

• 1. Вербалне активности:

Дискусије у разреду: Отворена питања, 1/4/Све

- Дебате: Формални аргументи за и против неке теме.
- Брејнсторминг: Генерисање идеја појединачно или/и у групама.
- Групе за разговор: Кратке, фокусиране дискусије у малим групама.
- Дискусије о акваријуму: Унутрашњи круг дискутује, спољашњи посматра, а затим коментарише.

Сократовски семинари: Дискусије које воде студенти на основу текстова.

Презентације (индивидуалне и групне): Дељење истраживања или учења.

- Приповедање: Дељење наратива, стварних или измишљених.
- Играње улога: Глумљење сценарија ради разумевања различитих перспектива.
- Интервјуи: Студенти интервјуишу једни друге или гостујућег говорника.

• 2. Заједничке активности:

- Групни пројекти: Истраживање, креирање и презентација као тим.
- Вршњачка настава: Ученици предају једни другима концепте.
- Активности са слагалицама: Ученици постају стручњаци за један део теме и предају је својој групи.
- Заједничко решавање проблема: Заједнички рад на проналажењу решења.
- Кафе: Различити задаци постављени по просторији како би се групе смењивале.
- Симулације: Укључивање у реалистичне сценарије ради учења.
- Друштвене игре и едукативне игре (заједничке): Заједнички рад на постизању заједничког циља.

Co-funded by
the European Union

Модул 7: Иновативна и ангажована настава

3. Практичне и искуствене активности:

Експерименти и истраживања: Научно истраживање и истраживање.

- **Грађевинарство и грађевинарство:** Коришћење материјала за израду модела или структура.
- **Уметничке и занатске активности:** Визуелно учење и креативно изражавање.
- **Драма и скечеви:** Глумљење сцена ради разумевања концепата.

Екскурзије (стварне и виртуелне): Учење ван учионице.

- **Кување и активности везане за храну:** Примена математике, науке и културног разумевања.
- **Баштованство и истраживање природе:** Практично учење о животној средини.
- **Манипулативи:** Коришћење физичких објеката за разумевање апстрактних концепата (нпр. математичких блокова).

• 4. Креативне и изражајне активности:

- **Писање (различити облици):** есеји, песме, приче, извештаји, дневници.

Цртање и илустрација: Визуелно представљање идеја.

Стварање музике и песама: Изражавање разумевања кроз музику.

- **Креирање постера и инфографике:** Визуелна комуникација информација.
- **Дигитално приповедање:** Комбиновање мултимедије за причање прича.
- **Креирање видео записа и анимација:** Дигитално изражавање и комуникација.

• 5. Активности засноване на технологији:

- **Онлајн истраживање и веб-задаци:** Истраживање информација на мрежи.
- **Интерактивне симулације и виртуелне лабораторије:** Укључивање у виртуелна окружења.
- **Образовне апликације и софтвер:** Коришћење технологије за учење.
- **Алати за онлајн сарадњу:** Заједнички рад на дигиталним документима или пројектима.
- **Креирање дигиталних презентација:** Коришћење софтвера за дељење учења.
- **Активности кодирања и програмирања:** Развијање вештина рачунарског мишљења.
- **Искуства виртуелне стварности (VR) и проширене стварности (AR):** Имерзивно учење.

• 6. Активности процене и прегледа (интерактивне):

- **Квизови и игре (нпр. Jeopardy, Kahoot!):** Занимљиви начини за обнављање градива.
- **Мапирање концепата:** Визуелно организовање идеја.
- **Излазне карте:** Брзе провере разумевања на крају часа.
- **Вршњачка процена:** Ученици процењују рад једни других.
- **Самопроцена:** Ученици размишљају о сопственом учењу.

Co-funded by
the European Union

Модул 7: Иновативна и ангажована настава

Укључивање активности у наставу ученика избеглица иде даље од пуког чињења часова забавнијим. То је педагошки приступ који се директно бави њиховим јединственим језичким, емоционалним, друштвеним и културним потребама, подстичући ангажовање, промовишући разумевање, градећи самопоуздање и на крају подржавајући њихову успешну интеграцију и академски напредак.

Кораци обуке

- Да би се осмислила ефикасна обука наставника, неопходно је прво проценити потребе наставника и идентификовати празнине у знању. Треба поставити јасне циљеве у погледу тога шта наставници треба да науче и како ће примењивати ове методе. Сама обука треба да комбинује теоријску позадину са практичним, интерактивним активностима. Интеграција технологије, као што је коришћење алата као што су Google Classroom и Padlet, може побољшати ефикасност наставника. Поред тога, наставници би требало да се укључе у вршњачку сарадњу, размишљајући о обуци, делећи искуства и радећи заједно на побољшању својих наставних пракси.
- Континуирани професионални развој
- Обука не би требало да буде једнократни догађај. Континуирана подршка, укључујући коучинг, менторство и радионице праћења, осигурава да наставници континуирано напредују. Евалуација програма обуке треба да укључује анкете и посматрања у учионици како би се утврдила његова ефикасност и усмерила прилагођавања у будућим сесијама.
- Јединица 3. Модел обрнуте учионице
- Модел обрнуте учионице представља промену у традиционалној настави. Уместо предавања током наставе, наставни садржај се пружа ван учионице (путем видео записа или лекција), што омогућава да се време у учионици посвети активном учењу. Овај модел нуди флексибилност, омогућавајући ученицима избеглицама да уче сопственим темпом.

Модул 7: Иновативна и ангажована настава

Кључне компоненте обрнуте учионице

- **Учење пре наставе:** Ученици се баве материјалима ван учионице, сопственим темпом и обично завршавају задатке који подстичу активно ангажовање, као што су гледање видео записа или решавање квизова.
- **Активности у учионици:** Време у учионици је усмерено на активности усмерене на ученике, као што су дискусије и групни рад, где наставници делују као фацилитатори, водећи ученике да примене своје знање.
- **Процена и повратне информације:** Континуиране процене, као што су квизови и повратне информације од вршњака, осигуравају да ученици разумеју градиво. Наставници пружају повратне информације у реалном времену током активности у учионици.
- **Интеграција технологије:** Употреба дигиталних алата побољшава учење и у учионици и ван ње — платформе попут Google Classroom, Flipgrid и Padlet подржавају сарадњу и ангажовање ученика.

Диференцијација: Наставници могу прилагодити материјале за учење различитим стилима и нивоима учења, подржавајући ученике са различитим потребама, укључујући ученике енглеског језика и ученике са посебним потребама.

Предности и закључак

- Укључивањем модела обрнуте учионице, наставници могу олакшати дубље учење и подстаћи критичко размишљање. Ова метода промовише размишљање вишег реда и сарадњу, док истовремено омогућава ученицима да уче сопственим темпом. До краја обуке, наставници би требало да буду у стању да осмисле садржај пре почетка наставе, да примене активности усмерене на ученике у учионици и да ефикасно процењују ученике.
- **Завршне мисли:**
- Све ове методе и стратегије обуке осмишљене су да створе подстицајно, адаптивно окружење у учионици у којем ученици избеглице могу да напредују. Нагласак на иновативним, на ученике усмереним приступима осигурава да сви ученици, без обзира на њихово порекло, могу постићи успех.

Co-funded by
the European Union

REFINC

ПЛАНОВИ ЧАСОВА

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Тема: „Језик као мост: повезивање култура“

Циљна група: Мешовита група ученика (укључујући ученике избеглице) у средњој школи.

Циљеви учења:

Ученици ће бити у стању да идентификују како језик повезује људе из различитих култура.

Студенти ће моћи да истраже примере како се језик користи за изградњу мостова између култура.

Ученици избеглице ће се осећати пријатно делећи своја језичка искуства и повезујући се са својим новим окружењем за учење.

Сви ученици ће развити поштовање према вишејезичности и интеркултуралној комуникацији.

Трајање: 2 сесије од 60 минута

Материјали:

Разноврсност вишејезичних текстова (кратки одломци, песме, текстови песама) са преводима.

- Визуелна помагала: слике и кратки видео клипови који приказују интеркултурну комуникацију.

Технологија: рачунари/таблети са приступом интернету, уређаји за снимање (аудио).

Велика мапа света.

Папир за дијаграме и маркери.

Почетне реченице и спискови вокабулара на релевантним језицима.

Методе наставе:

Овај план обухвата мешавину иновативних и занимљивих метода, прилагођених студентима избеглицама, у кратком временском оквиру:

Сесија 1: Истраживање језичких веза

Лед-ломилац: „Језички ланац“ (15 минута)

Опис: Ученици седе у кругу. Један ученик изговара реч на свом матерњем језику (или језику који зна). Следећи ученик понавља ту реч и додаје још једну реч на другом језику. Ово се наставља у кругу, стварајући „ланац“ вишејезичног речника.

Иновација: Ова активност је динамичан и интерактиван начин да се представи тема вишејезичности и превазиђу језичке баријере.

Адаптација за студенте избеглице:

Подстакните ученике избеглице да започну ланац речима из својих матерњих језика.

По потреби пружите подршку око изговора и превода.

Фокусирајте се на стварање забавног и опуштеног окружења.

Co-funded by
the European Union

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

- **Истраживање вишејезичног текста (20 минута)**
 - **Опис:** Ученици раде у малим групама како би истраживали вишејезичне текстове (кратке одломке, песме, текстове песама) из различитих култура. Анализирају како се језик користи за преношење значења, емоција и културног идентитета.
- **Иновација:** Ова активност излаже ученике аутентичним вишејезичним материјалима и подстиче их да критички размишљају о улози језика у културном изражавању.

Адаптација за студенте избеглице:

Изаберите текстове релевантне за културно порекло ученика.

Обезбедите преводе и визуелна помагала како бисте подржали разумевање.

Користите аудио снимке текстова који се читају наглас како бисте олакшали изговор.

Групишите ученике избеглице са локалним ученицима како бисте олакшали размену језика и вршњачку подршку.

„Језички мост“ – мозак (20 минута)

Опис: Као цео разред, размотрите примере како језик делује као „мост“ између култура. То може да укључује:

Превод и тумачење.

Употреба позајмљеница.

Вишејезична комуникација у међународним контекстима.

Улога језика у програмима културне размене.

Како заједнички језик олакшава разумевање.

Иновација: Брејнсторминг је динамичан, инклузиван начин за генерисање идеја и надоградњу постојећег знања ученика.

Адаптација за студенте избеглице:

Обезбедите почетне реченице и листе вокабулара како бисте подржали продукцију језика.

Користите визуелне приказе и примере из стварног света да бисте илустровали концепте.

- Молимо вас да охрабрите ученике да поделе примере из сопственог искуства.

Рефлексија и повезивање (5 минута)

Опис: Ученици појединачно размишљају о ономе што су научили о језику и културним везама у овој сесији. Записују једну или две кључне мисли или питања која још увек имају.

Адаптација за студенте избеглице:

Дозволите ученицима да напишу своје рефлексије на свом матерњем језику или да користе комбинацију језика.

Наведите основе реченица како бисте помогли размишљању.

Co-funded by
the European Union

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

• Сесија 2: Дељење језичких идентитета

- Преглед и резиме (10 минута)

Укратко прегледајте кључне концепте из Сесије 1 (језик као мост, вишејезичност).

- Користите брзу, интерактивну активност (нпр. кратак квиз са визуелним помагалима) да бисте учврстили научено.
- Активност „Моја лингвистичка временска линија“ (30 минута)
- Опис: Ученици креирају визуелну временску линију свог језичког путовања, укључујући језике које су научили, где су их научили и значајна искуства везана за језик.
- Иновација: Ова активност омогућава ученицима да персонализују учење и повежу га са сопственим искуствима. Подстиче саморефлексију и слави језичку разноликост.
 - Адаптација за студенте избеглице:
 - Можете ли да обезбедите шаблоне или графичке организаторе који ће вам помоћи да креирате временску линију?
 - Подстичите употребу визуелних елемената, симбола и боја за представљање језичких искустава.
 - Понудите могућност креирања временских линија на њиховом матерњем језику или комбинацији језика.

Дозволите ученицима да деле своје временске линије у малим групама или са целим разредом, фокусирајући се на стварање безбедног и поштованог окружења за дељење.

Вишејезично приповедање (15 минута)

Опис: Ученици деле кратке приче или анегдоте о времену када им је језик помогао да се повежу са неким из друге културе.

Иновација: Надовезује се на круг приповедања из претходне лекције, фокусирајући се на позитиван утицај језика.

Адаптација за студенте избеглице:

- Подстакните ученике избеглице да поделе приче о својим искуствима сналажења у новим језицима и културама.

Обезбедите почетне реченице и подршку за вокабулар.

Дозволите ученицима да испричају своје приче на свом матерњем језику (уз преводилачку подршку ако је потребно) или да користе комбинацију језика.

Co-funded by
the European Union

План часа 1: Лингвистичке и друштвене студије.

Закључак и акција (5 минута)

Укратко изнесите главне закључке са обе сесије.

- Молимо вас да охрабрите ученике да наставе да истражују улогу језика у повезивању култура у својим животима.
- Опционо: Предложио бих додатну активност, као што је креирање вишејезичног разредног приказа или истраживање конкретног примера језичког премошћавања култура.

Процена:

- Текућа формативна процена: Кроз посматрање учешћа ученика у активностима, групном раду и дискусијама.
- Активност „Мој лингвистички временски ток“: Процените завршеност, јасноћу изражавања и размишљање о језичким искуствима.
- Учесће у настави: Процените активно ангажовање и комуникацију пуну поштовања.

• Диференцијација:

Обезбедите различите нивое језичке подршке (визуелна помагала, двојезични речници, поједностављени текстови, почетке реченица).

- Понудите низ опција активности како бисте се прилагодили различитим стиловима учења и преференцијама.
- Дозволите ученицима да раде појединачно, у паровима или у малим групама на основу њиховог нивоа удобности.
- Можете ли да обезбедите додатно време и подршку по потреби за студенте избеглице?

• Интеграција технологије:

Користите онлајн алате за истраживање и приступ вишејезичним текстовима. Снимите и делите ученичке приче дигитално.

- Укључите мултимедијалне ресурсе (видео записе, музику, слике) како бисте побољшали учење.

Користите апликације или софтвер за превођење како бисте подржали комуникацију.

Co-funded by
the European Union

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

Тема: Вода у кризи: Како можемо обезбедити чисту воду за све?

Исход учења:

Студенти ће истраживати и анализирати проблеме несташнице воде и предложити једноставна, реалистична решења, разумевајући циклус воде и значај одрживе употребе воде.

Кораци:

Корак 1: Идентификација исхода учења

Основни исход учења:

- Ученици објашњавају важност чисте воде и предлагају решења за побољшање приступа води на основу научног разумевања кружења воде.
- **Додатне развијене вештине:**
 - Критичко мишљење
 - Сарадња
 - Истраживачке вештине
- Комуникација између различитих језика и култура

Корак 2: Фаза истраживања

Студенти прикупљају информације о:

- Како функционише кружење воде у природи (испаривање, кондензација, падавине)
 - Уобичајени узроци несташнице воде
- Глобални наспрам локалних проблема приступа води (нпр. избеглички кампови, рурална подручја, урбани градови)
- Једноставне методе пречишћавања воде које се користе широм света
- **Адаптација за студенте избеглице:**
 - Ако је могуће, обезбедите истраживачке материјале на више језика
 - Дозволите ученицима да гледају видео записе, погледају инфографике или интервјуишу једни друге
- Направите „истраживачки зид“ са сликама, једноставним текстом и мапама

Co-funded by
the European Union

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

Корак 3: Формулација проблема

Проблем за студенте:

- „Замислите да сте се ви и ваша породица управо преселили на место где је тешко пронаћи чисту воду.“
- Мисија вашег тима је да:
 - Разумети зашто постоји несташица воде.
 - Истражите како људи широм света решавају овај проблем.
 - Направите план за обезбеђивање чисте воде користећи оно што знате о кружењу воде у животној средини.
- Студенти морају:
 - Истражите проблеме воде у стварном свету (посебно у контексту избеглица)
 - Прикупите једноставне податке (нпр. колико воде је породици потребно дневно, методе за пречишћавање воде)

Анализирајте могућа решења

- Корак 4: Наратив
- Дајте ученицима причу из стварног света са којом се могу поистоветити:
 - „У малом насељу на рубу града, многе избегличке породице се ослањају на кишницу за своје потребе. У последње време падавине су постале ређе и заједница мора да пронађе нове начине за сакупљање и пречишћавање воде.“

Ваш тим је ангажован као млади научници да помогну заједници да пронађе безбедна, креативна решења." Користите слике, кратке видео записе или приче из различитих земаља како бисте их учинили живописним и приступачним ученицима избеглицама.

Co-funded by
the European Union

План часа **2**: Наука, технологија и математика.

Корак 5: Извршење задатка (у учионици)

Групни рад:

- Ученици формирају мешовите тимове (водећи рачуна да буду укључени и подржани ученици избеглице).
- Фаза истраживања (30 минута): коришћење интернета, књига или материјала које је обезбедио наставник.
- Фаза планирања (30 минута): тимови дизајнирају једноставно решење (постер, модел или кратки видео).

Фаза презентације (15 минута): сваки тим представља своју идеју једноставно и јасно.

- а. Омогућите мултимодалну комуникацију — цртање, говор, глуму, приказивање дијаграма.

Процена / Рефлексија

- Процесно усмерено: тимски рад, истраживање, креативно размишљање, културна инклузија.
 - Фокус на производ: квалитет и реалистичност предложеног решења.
 - Ученици избеглице се оцењују и хвале за труд, сарадњу и креативно учешће — не само за знање језика.

Потребни материјали:

- Штампани истраживачки материјали

Пристап интернету (ако је могуће)

- Уметнички прибор (папир, маркери, лепак)
- Пројектор за приказивање видео записа или слика

Радни лист за студенте

Co-funded by
the European Union

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

Тема: „Изражавање идентитета кроз уметност и музику“

- **Циљна група:** Мешовита група ученика (укључујући ученике избеглице) у средњој школи.
- **Циљеви учења:**
- Студенти ће моћи да истраже како се уметност и музика користе за изражавање културног и личног идентитета.
- Ученици ће бити у могућности да креирају сопствена уметничка и музичка дела која одражавају аспекте њиховог идентитета.

Ученици избеглице ће се осећати пријатно делећи своје уметничке и музичке изразе и повезујући се са својим новим окружењем за учење.

Сви ученици ће развити поштовање према различитим уметничким и музичким традицијама.

○ **Трајање:** 2 сесије од 60 минута

- **Материјали:**
- Разноврсни уметнички прибор: папир, маркери, боје, глина, материјали за колаж, рециклирани материјали.
- Музички инструменти (ако су доступни) или приступ алатима за дигитално креирање музике.
- Примери уметности и музике из различитих култура, укључујући и оне релевантне за порекло ученика избеглица.
- Уређаји за снимање (аудио/видео).
Велики папирни или зидни простор за заједнички уметнички пројекат.
Слушалице (ако користите дигитално креирање музике).
- Визуелна помагала: слике и видео снимци разноврсних уметничких и музичких израза.

Методе наставе:

- Овај план користи комбинацију иновативних и занимљивих метода, прилагођених студентима избеглицама, у кратком временском оквиру:

Co-funded by
the European Union

План часа 3: Пластична уметност и музика.

Сесија 1: Истраживање уметничких и музичких идентитета

„Звук и боја“ – Ледолом (15 минута)

Опис: Ученицима се даје сет обојених маркера/боја и тражи се да слушају кратке музичке одломке из различитих култура. Затим стварају апстрактна уметничка дела која изражавају емоције или осећања која музика изазива.

- Иновација: Ова активност повезује два уметничка облика (музику и визуелну уметност) и подстиче невербално изражавање, чинећи га приступачним ученицима са различитим језичким знањем.
- Адаптација за студенте избеглице:
- Изаберите музичке одломке који су познати или репрезентативни за културу ученика избеглица.
- Обезбедите разноврсне уметничке материјале како бисте омогућили различите облике изражавања.
- Створити опуштену и непристрасну атмосферу у којој ученици могу слободно да се изразе.
- Изложба уметности и музике (20 минута)
- Опис: Ученици деле примере уметности или музике из својих култура или оних који су важни за њихов идентитет. То може да укључује:
- Уношење слика или снимака.
- Извођење кратког музичког дела (ако вам је удобно).
- Описивање традиционалног уметничког облика.
- Иновација: Ова активност ставља у центар глас ученика и њихово културно знање, чинећи их активним учесницима у процесу учења. Промовише културну размену и уважавање.
- Адаптација за студенте избеглице:

Подстаћи ученике избеглице да деле аспекте своје културе кроз уметност и музику и пружити подршку по потреби.

Дозволите ученицима да деле у малим групама или са целим разредом, у зависности од њиховог нивоа удобности.

- Користите технологију (слике, видео записе, снимке) да бисте помогли ученицима да представе своје примере.
- Колаборативна уметничка инсталација (20 минута)

Опис: Час започиње заједничку уметничку инсталацију на великом листу папира или зиду. Тема је „Наши заједнички идентитети“. Ученици доприносе појединачним или групним радовима који представљају аспекте њихових идентитета, повезујући их са већим уметничким делом.

- Иновација: Ова активност подстиче осећај заједништва и припадности, омогућавајући ученицима да изразе своје индивидуалне идентитете док стварају заједничко уметничко дело.
- Адаптација за студенте избеглице:
- Обезбедите разноврсне уметничке материјале и технике како бисте се прилагодили различитим нивоима вештина и преференцијама.
- Подстицати употребу симбола, боја и узорака који су значајни за културу ученика избеглица.
- Дозволите невербалне доприносе (нпр. текстуре, облици) како бисте подржали ученике са ограниченим језичким знањем.

Co-funded by
the European Union

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

Рефлексија и повезивање (5 минута)

Опис: Ученици појединачно размишљају о томе како се уметност и музика могу користити за комуникацију идентитета и повезивање људи.

- Адаптација за студенте избеглице:
- Дозволите ученицима да размишљају на свом матерњем језику или да користе комбинацију језика.
- Наведите основе реченица или визуелне подстицаје како бисте помогли у размишљању.

◦ Сесија 2: Стварање и дељење уметничких израза

- Преглед и резиме (10 минута)
- Укратко прегледајте кључне концепте из 1. сесије (уметност и музика као изрази идентитета, културно дељење).
- Користите кратку активност (нпр. „шетњу галеријом“ у оквиру заједничке уметничке инсталације) да бисте учврстили научено.
 - Индивидуално/групно уметничко и музичко стваралаштво (30 минута)

Опис: Ученици раде појединачно или у малим групама како би створили сопствена уметничка или музичка дела која изражавају аспекте њиховог личног или културног идентитета. Могу да бирају између различитих опција:

Стварање визуелног уметничког дела (сликарство, цртеж, колаж, вајарство).

- Компоновање кратког музичког дела (користећи инструменте или дигиталне алате).
 - Писање и извођење песме или поезије.

Дизајнирање костима или маске.

Иновација: Ова активност омогућава ученицима да синтетишу своје знање и креативно се изразе кроз изабрану уметничку форму. Подстиче самоизражавање и развој вештина.

- Адаптација за студенте избеглице:
- Обезбедите широк спектар материјала и алата како бисте задовољили различита интересовања и нивое вештина.
- Понудите могућности за невербално изражавање (нпр. инструментална музика, апстрактна уметност) како бисте подржали ученике са ограниченим језичким знањем.
 - Обезбедите шаблоне, примере и техничку подршку по потреби.
- Подстакните ученике да у своје креације укључе елементе свог културног наслеђа.

Co-funded by
the European Union

План часа **3**: Пластична уметност и музика.

„Изложба идентитета“ (15 минута)

Опис: Ученици деле своје креиране уметничке и музичке радове са разредом. То се може урадити на различите начине:

- Представљајући своја уметничка дела.
 - Изводећи свој музички комад.
- 1. Дељење снимка њихове песме или композиције.
- Објашњавање културног или личног значаја њиховог стварања.
 - Иновација: Ова активност пружа платформу ученицима да поделе свој креативни рад и прославе свој идентитет. Подстиче осећај постигнућа и гради самопоуздање.
- Адаптација за студенте избеглице:
- Створите подржавајућу и слављеничку атмосферу за презентацију.
 - Дозволите ученицима да деле у малим групама или са целим разредом, у зависности од њиховог нивоа удобности.
- Понудите опције за невербалне презентације (нпр. приказивање уметничких дела са писаним објашњењем) како бисте се прилагодили различитим стиловима комуникације.
- Закључак и рефлексива (5 минута)

Укратко изнесите главне закључке са обе сесије.

Подстаћи ученике да наставе да истражују уметност и музику као облике самоизражавања и културног повезивања.

Co-funded by
the European Union

REFINC

Процена

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Процена:

- Текућа формативна процена: Кроз посматрање учешћа ученика у активностима и групном раду.
- Креирана уметничка и музичка дела: Процените креативност, труд и изражавање идентитета.

Презентација: Процените јасноћу комуникације и ангажованост.

- Диференцијација:

Обезбедите различите нивое подршке и смерница за процес креирања.

Понудите низ материјала и алата како бисте задовољили различите нивое вештина и интересовања.

Дозволите ученицима да раде појединачно, у паровима или у малим групама на основу њиховог нивоа удобности.

- Обезбедите додатно време и подршку по потреби за студенте избеглице.

Интеграција технологије:

Користите дигиталне алате за креирање, снимање и монтажу музике.

Укључите мултимедијалне ресурсе (видео записе, музику, слике) како бисте побољшали учење.

Документујте и делите ученичке креације дигитално.

Овај план има за циљ да користи пластичне уметности и музику како би створио занимљиво и инклузивно искуство учења где сви ученици, укључујући и ученике избеглице, могу да истражују и изражавају свој идентитет, развијају своје уметничке вештине и граде везе са својим вршњацима.

Процена Г-обрасца

Формат за штампање

Colegio Virgen de la Rosa

CAJADEBURGOS

Jump in para um Futuro Inovador e Empreendedor

ЗАВРШНЕ РЕЧИ

Као едукатори, имамо одговорност и привилегију да створимо инклузивно, подржавајуће окружење у којем се сваки ученик осећа цењеним, поштованим и подржаним. Праксе описане у овој брошури су осмишљене да вас воде у неговању таквог окружења за ученике избеглице, помажући им не само да се интегришу већ и да напредују у учионици. Коришћењем ових приступа, помажете у стварању светлије будућности у којој се различитост слави и свако дете је оснажено да оствари свој потенцијал.

Ова брошура, коју је развио конзорцијум Еразмус+ пројекта „Повећање учешћа избеглица у европским школама - REFINC“, 2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694, само је почетак континуиране посвећености јачању образовне подршке за децу избеглице.

Надамо се да ће вам ови практични алати пружити вредне увиде и ефикасне алате за решавање јединствених изазова и могућности инклузивног образовања. Заједно, кроз континуирано учење, емпатију и посвећеност, можемо трајно утицати на животе наших ученика и изградити повезаније и саосећајније заједнице широм Европе.

Хвала вам на вашој посвећености да направите разлику!

REFINC

Финансирано од стране Европске уније.
Изражени ставови и мишљења су
искључиво ставови аутора и не
одражавају нужно ставове Европске
уније или Извршне агенције за
образовање и културу (ЕАСЕА). Ни
Европска унија ни ЕАСЕА не могу бити
одговорне за њих.

**Овај документ је само за
електронску употребу. Молимо вас
да га не штампате.**

**Ово дело је лиценцирано под CC BY-
SA 4.0.**

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694